

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

**ሶሻል ሳይንስና ሒውማኒቲስ ኮሌጅ የኢትዮጵያ ቋንቋዎች እና ስነጽሑፍ አማርኛ
ትምህርት ክፍል ድህረ ምረቃ መርሃ-ግብር**

የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት

ተዛምዶ ፍተሻ (በዘጠነኛ ክፍል ተተኪሪነት)

በ

ትዝታ አድነው

**በአማርኛ ቋንቋ ማስተማር የሁለተኛ ዲግሪ ለማግኘት ከሚያስፈልጉ ግዴታዎች
ከፊሉን ለማሟላት የቀረበ ጥናት**

ነሐሴ 2016

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

**የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት
ተዛምዶ ፍተሻ በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ት/ት ቤት በዘጠነኛ ክፍል
ተተኪሪነት**

በ

ትዝታ አድነው

ዋና አማካሪ: ማንያለው አባተ (ዶ/ር)

ረ/ አማካሪ ምህረት ሳዳሞ (ዶ/ር)

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ሶሻል ሳይንስና ሒውማኒቲስ ኮሌጅ የኢትዮጵያ ቋንቋዎች እና ስነጽሑፍ አማርኛ

ትምህርት ክፍል ድህረ ምረቃ መርሃ-ግብር

**በአማርኛ ቋንቋ ማስተማር የሁለተኛ ዲግሪ ለማግኘት ከሚያስፈልጉ ግዴታዎች
ከፊሉን ለማሟላት የቀረበ ጥናት**

ነሐሴ 2016

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ምስጋና

በጥናቱ ሂደት ሥራዬን በቅርበት በመከታተል፣ ስህተቶቼን በማረምና የጥናቱን አቅጣጫ በማሳየት በየጊዜው እያሻሻልኩ ከፍጻሜ እንዳደርስ ከፍተኛ ያለ ድጋፍ ላደረጉልኝ የጥናት አማካሪዎቼ ዶ/ር ማንያለው አባተና ዶ/ር ምህረት ሳዳሞ ከፍተኛ ያለ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።

በመቀጠል በህይወቴ ትልቁን ስፍራ የምሰጣችሁ ቤተሰቦቼ አባቴ አቶ አድነው ማሞ እና መ/ርት አልማዝ አሸንጋ ስለእናንተ ቃላት የለኝም። እናንተ ከጎኔ ስላላችሁልኝ ነውና ለዚህ ስኬት መድረሱ ብቻ ፈጣሪ ረጅም እድሜ ከጤና ጋር ያድልልኝ።

ባለቤቴ፣ ጓደኞቼና የስራ ባልደረቦቼ በሁለተኛ ዲግሪ ትምህርት ቆይታዬ እንዲሁም ደግሞ ይህን ጥናት በማካሄድበት ወቅት ላደረጉልኝ ከፍተኛ የሞራልና የማቴሪያል ድጋፍ ከፍተኛ ያለ ምስጋናዬ ይደረሳቸው።

የማረጋገጫና የጥናቱ አጽዳቂዎች ውሳኔ መስጫ ፎርም

የጥናቱ ርዕስ:- የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ ፍተሻ በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ት/ት ቤት በዘጠነኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኪነት

ማረጋገጫ:-

እኔ ከዚህ በታች የፈረምኩ ይህ በአማርኛ ቋንቋ ማስተማር የሁለተኛ ደረጃ ለማግኘት ከሚያስፈልጉ ግዴታዎች ከፊሉን ለማሟላት የቀረበ ጥናት የራሴ የጥናት ውጤት የሆነ፤ ከዚህ ቀደም በየትኛውም የኒሽርሲቲ ለመመረቂያ ጽሁፍነት ያልቀረበ፤ በጥናቱ ውስጥ የተካተቱ ምንጮች ሁሉ በተገቢው መንገድ እውቅና ተሰጥቷቸው የቀረቡ ስለመሆናቸው አረጋግጣለሁ፡፡

ትዝታ አድነው _____

የጥናቱ አጽዳቂዎች ውሳኔ

የጥናቱ አማካሪዎች

ማንያለው አባተ (ዶ/ር) ዋና አማካሪ _____
ፊርማ _____ ቀን _____

ምህረት ሳዳሞ (ዶ/ር) ረዳት አማካሪ _____
ፊርማ _____ ቀን _____

የጥናቱ ገምጋሚዎች

_____ ስም _____ ፊርማ _____ ቀን _____

_____ ስም _____ ፊርማ _____ ቀን _____

_____ ስም _____ ፊርማ _____ ቀን _____

ማውጫ

ርዕስ	ገጽ
ምስጋና.....	i
የማረጋገጫና የጥናቱ አጽዳቂዎች ውሳኔ መስጫ	ii
የይዘት ማውጫ.....	iii
የሰንጠረዥ ማውጫ.....	iv
አጠቃሎ.....	v
ምዕራፍ አንድ: መግቢያ.....	1
1.1 የጥናቱ ዳራ.....	1
1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት.....	3
1.3 የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄዎች.....	4
1.4 የጥናቱ አላማ.....	4
1.4.1 የጥናቱ አብይ አላማ.....	4
1.4.2 የጥናቱ ዝርዝር አላማዎች.....	4
1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ.....	5
1.6 የጥናቱ ወሰን.....	5
1.7 የቁልፍ ቃላት ተግባራዊ ብያኔ.....	6
ምዕራፍ ሁለት: ክለሳ ድርሳናት.....	7
2.1 ጽንሰ-ሃሳባዊ ቅኝት.....	7
2.1.1 የማንበብ ምንነት.....	7
2.1.2 የማንበብ ስልቶች	8
2.1.2.1 የአሰሳ ንባብ /scanning/.....	8
2.1.2.2 ግርፍ ንባብ.....	9
2.1.2.3 ሰፊ ንባብ /Extensive reading/.....	9
2.1.2.4 ጥልቅ ንባብ /Intensive reading/.....	9

2.1.3 አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምንነት.....	10
2.1.4 የጥሩ አንብቦ የመረዳት ጥያቄ ባህሪያት.....	13
2.1.5 የአንብቦ መረዳት ችሎታ ደረጃ አሰጣጥ.....	14
2.1.6 የንባብ ፍጥነት ምንነት	15
2.1.7 የንባብ ፍጥነት ከአንብቦ መረዳት ችሎታ ጋር ያለው ተዛምዶ.....	17
2.2 የተዛማጅ ጥናቶች ቅኝት.....	19
ምዕራፍ ሦስት: የአጠናን ዘዴና ንድፍ.....	21
3.1 የጥናቱ ንድፍ.....	21
3.2 የናሙና አመራረጥ.....	21
3.2.1 የትምህርት ቤት አመራረጥ.....	21
3.2.2 የክፍል ደረጃ አመራረጥ.....	22
3.2.3 የተጠኝዎች ምርጫ.....	22
3.3 የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎች.....	22
3.3.1 አንብቦ የመረዳት ፈተና.....	22
3.3.2 የማንበብ ፍጥነት መለኪያ ፈተና.....	23
3.4 የመረጃ አተናተን ዘዴ.....	23
ምዕራፍ አራት: የመረጃ ትንተና እና ትርጉሙ.....	25
4.1 የጥናቱ ውጤት ትንተና.....	25
4.1.1 አንብቦ የመረዳት ፈተና ውጤት ትንተና.....	25
4.1.2 የማንበብ ፍጥነት ልኬት ትንተና.....	30
4.1.3 የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ.....	35
4.1.3.1 አንብቦ የመረዳት ፈተና አንድ እና የንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ ተዛምዶ.....	35
4.1.3. አንብቦ የመረዳት ፈተና ሁለት እና የንባብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ተዛምዶ.....	35
4.2 የጥናቱ ውጤት ትርጉሙ.....	36
ምዕራፍ አምስት: የጥናቱ ማጠቃለያ እና የመፍትሄ ሃሳቦች ጥቆማ.....	40
5.1 ማጠቃለያ.....	40
5.2 የመፍትሄ ሃሳቦች.....	41
ዋቢዎች.....	42
አባሪዎች.....	44

የሰንጠረዥ ማውጫ

የሰንጠረዥ ርዕስ

ገጽ

ሰንጠረዥ 1:- የአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ ወጤት ስርጭት ትንተና.....	26
ሰንጠረዥ 2:- የአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ወጤት ስርጭት ትንተና.....	27
ሰንጠረዥ 3:- የፈተና አንድ እና ሁለት አንብቦ የመረዳት አማካይ ወጤቶች የገላጭ ስታትስቲክስ ንጽጽር.....	29
ሰንጠረዥ 4:- የፈተና አንድ እና ሁለት አንብቦ የመረዳት አማካይ ወጤቶች የዳግም ልኬት ናሙናዎች ቲ-ቴስት ንጽጽር.....	30
ሰንጠረዥ 5:- የንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ ወጤት ስርጭት ትንተና.....	31
ሰንጠረዥ 6:- የንባብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ወጤት ስርጭት ትንተና.....	32
ሰንጠረዥ 7:- የፈተና አንድ እና ሁለት የንባብ ፍጥነት አማካይ ወጤቶች የገላጭ ስታትስቲክስ ንጽጽር.....	33
ሰንጠረዥ 8:- የማንበብ ፍጥነት ፈተና አንድ እና ፈተና ሁለት ወጤት ንጽጽር በዳግም ልኬት ናሙናዎች ቲ-ቴስት.....	34
ሰንጠረዥ 9:- የፈተና አንድ የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ ልኬት.....	35
ሰንጠረዥ 10:- የፈተና ሁለት የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ ልኬት.....	35

አጠቃሎ

የዚህ ጥናት ትኩረት አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋቸው የሆኑ (ዳዊርኛ አፍ-ፊት) ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኪነት መፈተሽ ነው። ጥናቱ በተዛምደዎ የምርምር ንድፍ ላይ ተመርኩሟል። ካሉት የመንግስት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች መካከል አመቺ ንጥና ዘዴን በመጠቀም ሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የተመረጠ ሲሆን የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች የዚህ ጥናት ተተኪ የተደረጉት በአላማ-ተኮር ናሙና ዘዴ ነው። በትምህርት ቤቱ በሁለት መማሪያ ክፍሎች 40 /አርባ/ በድምሩ 80 ተማሪዎች የሚማሩ በመሆኑ በጠቅላይ ንጥና ዘዴ 80ዎቹ ተማሪዎች የጥናቱ ተሳታፊ ተደርገዋል። የተጠኚዎቹ በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከማንበብ ፍጥነት ጋር ያለው ተዛምዶ ምን እንደሚመስል ለማወቅ ፈተና ዋነኛው የመረጃ መሰብሰቢያ ሆኖ አገልግሏል። ጥናቱ አንብቦ የመረዳት እና የማንበብ ፍጥነት መለኪያ ፈተና 2 /ሁለት/ ጊዜ በመፈተን መረጃ የመሰብሰብ አቅጣጫን ተከትሏል። በሁለቱም መረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች የተገኙ እስታቲስቲካዊ ውጤቶች ትንተናና ማሰራሪያ ቀርቦባቸው ግኝቶቹ ተመላክተዋል። የጥናቱ ግኝት እንዳመለከተው የተጠኚዎቹ የአንብቦ መረዳት ፈተና አማካይ ውጤት በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ 22.98 ከ30 ሲሆን፣ በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ደገም 23.29 ነው። ይህ የአንብቦ መረዳት የቡድን አማካይ ውጤት ከፍ ያለ ሲሆን፣ ተጠኚዎቹ በአብዛኛው በተመሳሳይ የትምህርት አቀባበል ባህሪያቸው ተመርጠው በታላሚው አዳሪ ትምህርት ቤት እንዲማሩ የተደረጉ መሆናቸው ለውጤቱ ከፍ ማለት የራሱ ድርሻ እንዳለው አመለካኝ ነው። በሌላ በኩል ከቀረበው ገላጭ እስታቲስቲክስ መረዳት እንደሚቻለው የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ የፈተና አንድ የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.01 ከ20 ሲሆን የፈተና ሁለት የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.3 ሆኖ ተመዘገቧል። ይህም በተጠኚዎቹ ዘንድ ልክ እንደ አንብቦ መረዳቱ ሁሉ አበረታች የንባብ ፍጥነት አለ ለማለት የሚያስችል ነው። በሁለት የፈተና አውዶች በተደጋጋሚ በተወሰደው መረጃ ትንተና እንደተረጋገጠው በተጠኚዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል ቀጥተኛ በሆነ መንገድ በባለ ሁለት ጫፍ ትይዩ የሆነ ከፍተኛ አዎንታዊ ተዛምዶ (r_{xy} 0.767) እና (r_{xy} 0.775) እንደሚታይ እስታቲስቲካዊ መረጃው ያመለክታል። ይህም ማለት የተጠኚዎቹ የአንብቦ መረዳት ችሎታ ሲጨምር በዚያው ልክ የንባብ ፍጥነታቸውም መጨመር እንደሚያሳይ ተረጋግጧል። የጥናቱን ግኝቶች መሰረት በማድረግም የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች የሚመጡ የንባብ ፍጥነትና አቀላጥፎ የማንበብ ብልሃቶችን አቅደው ስራ ላይ በማዋል የተማሪዎቻቸውን የማንበብ ፍጥነት፣ አቀላጥፎ የማንበብ ብቃት እንዲሁም አንብቦ የመረዳት ችሎታ ለማሻሻል ያላሰለሰ ድጋፍ ቢያደርጉላቸው መልካም እንደሆነ ተጠቁሞ ጥናቱ ተጠቃሏል።

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

1.1. የጥናቱ ዳራ

የማንበብ ክህል ከትምህርት መስፋፋትና ማደግ ጋር የማይነጣጠል ትስስር አለው። በሀገራችን በአንደኛ ደረጃም ሆነ በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ከሚሰጥባቸው ዋና ዋና አላማዎች አንዱ የተማሪዎችን የማንበብ ክህል ማዳበር ነው። የማንበብ ክህል ማዳበር የማዳመጥ፣ የመናገርና የመጻፍ ክህሎች መዳበር አስተዋጽኦ እንደሚኖር Sheng (2000:12) ያብራራል።

Taylor (2003:22) ንባብን በተመለከተ ሲገልጹት ንባብ ቃላትን ከመመልከት የዘለለ ንቃት የሚጠይቅ ተግባር ነው። እንደ ምሁሩ ሀሳብ ንባብ ቃላትን መመልከት ብቻ እንዳልሆነና ንቃትን የሚፈልግ ተግባር እንደሆነ መመልከት ይቻላል።

የማንበብ ክህል በውስጡ በርካታ ንዑሳን የንባብ ክህሎችን ይይዛል። ከእነዚህም አንዱ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ሲሆን የፍጥነት ንባብም እንደዚሁ በውስጡ የሚካተት ነው። አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የፍጥነት ንባብ ተያይዞ በሆነ መልኩ በአንድ ላይ መዳበር እንዳለባቸው እና በሽምደዳ የሚካሄድ የፍጥነት ንባብም ሆነ ከተገቢው ጊዜ በላይ የሚወስድ አንብቦ የመረዳት ሂደት እንደማይደገፉ Anderson (2009:29) ይገልጻሉ።

የማንበብ ክህል በውስጡ ከሚይዛቸው ንዑሳን ክህሎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የፍጥነት ንባብ ዋና ዋናዎቹ አንደሆኑ እና ሁለቱም ክህሎች ተያይዞ እንደመሆናቸው መጠን አንድ ላይ መዳበር እንዳለባቸው መረዳት ይቻላል። ተማሪዎች እነዚህን የቋንቋ ንዑሳን የንባብ ክህሎችን እንዲያሻሽሉ ማድረግም እንደሚቻል ይገልጻሉ። በመሆኑም እነዚህ ንዑሳን ክህሎች በአንድ ላይ ማዳበር አስፈላጊ ነው።

Fry (2003:52) ሲገልጹ ከዝግተኛ አንባቢዎች ይልቅ ፈጣን አንባቢዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው ከፍተኛ ነው። ተማሪዎች የንባብ ፍጥነታቸው እንዲጨምር ደግሞ ብዙ ማንበብ፣ ከጽሁፉ ጭምቅ ሀሳብ ማወጣት፣ የመረዳት ችሎታን ለመጨመር የሚያስችሉ ሳቢ ጽሑፎችን አዘውትረው ማንበብ፣ ለብዙ ጊዜ የማንበብ ልምድን ማካበት፣ ፍጥነትን በራስ ወስኖ ለማንበብ

መዘጋጀትንና በንባብ ጊዜ ለሚነበብ ምንባብ ትኩረት የመስጠት ልምድን ማካበት ይኖርባቸዋል በማለት ያብራራሉ።

ከዚህ ሀሳብ ፈጣን አንባቢዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው ከፍተኛ እንደሆነ እና የተለያዩ ጽሁፎችን አዘውትረው በማንበብ የጽሁፉን ጭብጥ በመረዳት እንዲሁም በመለማመድ የንባብ ፍጥነታቸው እንዲጨምር ማድረግ እንደሚቻል እንረዳለን።

Carrell (1998)፣ Brown (1994)፣ Williams (1990) Nutal (1982) በየበኩላቸው እንደሚገልጹት የተማሪዎች አንብቦ መረዳት ችሎታ ለማዳበር አስተዋጽኦ የሚያደርጉ በርካታ ተላወጦዎች አሉ። ከእነዚህም ተላወጦዎች መካከል የተማሪዎች የንባብ ፍላጎት፣ የታላሚ ቋንቋ ችሎታ፣ ለንባብ በቀረበው ርዕስ ጉዳይ ላይ ያላቸው የቀደመ ዕውቀት፣ በተማሪዎች ዘንድ ስለታላሚው ቋንቋ ተናጋሪዎች ባህልና ልማድ የሚኖር ግንዛቤ እንዲሁም የመምህራኑ የንባብ ትምህርት አተገባበርና የመሳሰሉት የሚጠቀሱ ናቸው።

ትምህርት ሚኒስቴር (2007: 7) እንደገለጸው፣ በኢትዮጵያ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ለማዳረስ ስኬታማ ስራ ቢሰራም በመጀመሪያ ደረጃ አንደኛ እርከን የሚማሩ ተማሪዎች የአንብቦ መረዳት ችሎታ ግን አሳሳቢ መሆኑን የጥናቱ ውጤት አመልክቷል። የዝቅተኛ ክፍል ተማሪዎች የማንበብ ችሎታ ምዘና ጥናት ደቡብ ክልልን ጨምሮ በስምንት ክልሎች የተካሄደ ሲሆን የማንበብ ችሎታን በተመለከተ ሰባት ቁልፍ ዘርፎችን ገምግሟል። እነሱም በ2ኛና በ3ኛ ክፍል ፊደላትን የመለየት ዕውቀት፣ የንግግር ድምጾች ግንዛቤ፣ የፊደልና የድምጽ ግንኙነት ዕውቀት፣ ተዘውታሪ ቃላትንና አዳዲስ ቃላትን ማንበብ፣ ድምጽ በማሰማት አቀላጥፎ የማንበብ ግንዛቤና አዳምጦ የመረዳት ችሎታ ናቸው። የጥናቱ ውጤት እንደሚያመለክተው 2ኛ ክፍልን ከአጠናቀቁ ተማሪዎች መካከል 34% አንድም ቃል ማንበብ ያልቻሉ ሲሆን የ3ኛ ክፍል ትምህርታቸውን ከአጠናቀቁ ተማሪዎች መካከል 20% የሚሆኑ ምንም ቃል ማንበብ ያልቻሉ ሲሆን 30% ደግሞ በአንብቦ መረዳት ውጤት ዝቅ ያለ ውጤት እንዳስመዘገቡ የጥናቱ ውጤት አሳይቷል። ተዘውታሪ ቃላትን በማንበብ ረገድም የ2ኛ ክፍል ተማሪዎች በየደቂቃ 20 ቃላትን፣ የ3ኛ ክፍል ተማሪዎች በየደቂቃው 29.4 ቃላትን ማንበብ መቻላቸውን ጥናቱ አመልክቷል።

ክላይ ከቀረበው ሃሳብ በተመሳሳይ በ2009 ዓ.ም በደቡብ ብሄር ብሄረሰቦች ክልላዊ መንግስት ከ1ኛ-- 8ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ስልጠና ከተዘጋጀው ማንዋል በምናገኘው መረጃ የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ዝቅተኛ ሆኖ ይገኛል።

ማንበብ የአንባቢ፣ የወህድ አሃድ፣ የአቀላጥፎ ማንበብ (በተገቢው ፍጥነት በትክክል አንብቦ የመረዳት ችሎታ) እና የብልሃታዊ ማንበብ (የማንበብ አላማ ለማሳካት የአንባቢው የተለያዩ የማንበብ ብልሃቶችን የመጠቀም ችሎታን) መስተጋብር ያካትታል በማለት Anderson (2003) ይገልጻሉ።

ይህ ጥናት ያተኮረው በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ የአዳሪ ትምህርት ቤት እንደመሆኑ መጠን ከተለያዩ የገጠርና ከተማ አካባቢ የመጡ ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ክህሎቶችና የንባብ ፍጥነታቸው ምን እንደሚመስል መፈተሽ የጥናቱ ትኩረት ነው።

1.2. ጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

ከአማርኛ ቋንቋ ትምህርት አላማዎች አንዱ የማንበብ ችሎታን ማዳበር ነው። የማንበብ ችሎታ ስንል ደግሞ በተገቢው ፍጥነት ማንበብ እና አንብቦ መረዳትን ይመለከታል። በአገራችን በአማርኛ ቋንቋ የተሰሩ ጥናቶች እንደሚያመለክቱት በርካታ የሀገራችን ተማሪዎች የማንበብ ችሎታቸው ደካማ እንደሆነ ነው። ከዚህ ርዕስ ጋር በተያያዘ የተለያዩ ተመራማሪዎች የተለያዩ ግኝቶችን አግኝተዋል ተሾመ (1997) ባደረገው ጥናት “በከንባታ ጠንባሮ ዞን የሚገኙ የሁለተኛ ደረጃ የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት” በሚል ርዕስ፣ አያልያው (2001) “በአማርኛ ቋንቋ የፍጥነት ንባብ ክህል ከአንብቦ የመረዳት ክህል ጋር ያለው ተዛምዶ” በወልዲያ ከፍተኛ መሰናዶ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ ባደረጉት ጥናት የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ዝቅተኛ እንደሆነ ገልጸዋል። በመሆኑም የንባብ ፍጥነትና አንብቦ የመረዳት ችሎታ አሳሳቢ ችግር እንደሆነ አመለክተዋል። በሌላ በኩል ወንድይፍራው (2013) “አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋቸው የሆኑ የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ ፍተሻ” በሚል ርዕስ የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ሂደት ዝቅተኛ መሆኑን ባደረገው ጥናት በተመሳሳይ መልኩ አመልክቷል።

የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ዝቅተኛ መሆኑ በየጊዜው በወላጆች፣ በመምህራን፣ በተማሪዎችና በተለያዩ አጥኚዎች የሚነሳ ጉዳይ ነው። በመሆኑም የንባብ ፍጥነትና አንብቦ

የመረዳት ችሎታ አሁንም ትልቅ ችግር እንደሆነ የአጥኝዋ እምነት ነው። አጥኝዋ ይህንን የሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነት ጋር ያለው ተዛምዶ የሚል ጥናት ለማጥናት ያነሳሷት ሁለት ምክንያቶቹ አሏት። ከነዚህም ምክንያቶች መካከል የመጀመሪያው መምህርቷ በማስተማር ስራ በቆየችባቸው በዳወር ዞን ቱሪ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት እና በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ስድስት የስራ አመታት ውስጥ የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው ዝቅተኛ መሆኑን ተመልክታለች። ከላይ ለመግለጽ እንደተሞከረው ሂደታ ትምህርት ቤት የሚገኘው በዳወር ዞን እንደመሆኑ መጠን በትምህርት ቤት ውስጥ ያሉት ተማሪዎችም አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋ ሲሆኑ ከተለያዩ ወረዳዎች የመጡ የአዳሪ ትምህርት ቤት ተማሪዎች ናቸው። ከነዚህ ተማሪዎች የተለያዩ ዳራ ካላቸው ማህበረሰብ የመጡ እንደመሆኑ በተማሪዎች የማንበብ ችሎታና የንባብ ፍጥነት መካከል ያለው ዝምድና ምን እንደሚመስል በጥናት ማረጋገጥ ለመማር ማስተማሩ ውጤታማነት በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ አስፈላጊ ጉዳይ በመሆኑ ጥናቱን ለማካሄድ አነሳስቷታል።

1.3 የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄዎች

የዚህ ጥናት ዋና አላማ በዳወር ዞን ሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪዎች አንብቦ መረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነታቸው ጋር ያለውን ተዛምዶ መፈተሽ በመሆኑ ይህንን አላማ ከግብ ለማድረስ የሚከተሉት መሪ ጥያቄዎች ተነስተው ምላሽ አግኝተዋል።

1. የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምን ይመስላል?
2. የተማሪዎችን የንባብ ፍጥነት በምን ደረጃ ላይ ይገኛል?
3. የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነት ጋር ያለውን ተዛምዶ ምን ይመስላል?

1.4 የጥናቱ ዓላማ

1.4.1 የጥናቱ አብይ ዓላማ

የዚህ ጥናት ዋና አላማ የሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነታቸው ጋር ያለውን ተዛምዶ መፈተሽ ነው።

1.4.2 የጥናቱ ዝርዝር ዓላማዎች

ጥናቱ ከዋናው ዓላማ በመነሳት የሚከተሉት ዝርዝር ዓላማዎች አሉት።

- ማሪዎችን አንብቦ የመረዳት ችሎታ መመርመር፤
- ተማሪዎችን የንባብ ፍጥነት ምን እንደሚመስል መፈተሽ፤
- ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነት ጋር ያለውን ተዛምዶ መመርመር ናቸው።

1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ

ይህ ጥናት የሚከተሉት ጠቀሜታዎች ይኖሩታል ተብሎ ታሰቧል።

ይህ ጥናት በዋናነት የተማሪዎችን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ለማሻሻል መምህራን ምን እገዛ ማድረግ እንዳለባቸው አቅጣጫ ያሳያል።

የዚህ ጥናት ዉጤት በሚያሳየው መሰረት መምህራንና የሚመለከታቸው ባለ ድርሻ አካላት በመቀናጀት የተማሪዎችን የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ዉጤት የሚሻሻልበትን ዘዴ በመቀየስ ትኩረት ሰጥተው እንዲሰሩ ለማድረግ ያግዛል።

በዝቅተኛ ደረጃ ላይ የሚገኙት ተማሪዎችን አንብቦ መረዳትና የንባብ ፍጥነታቸውን ለማሻሻል አማራጭ መንገድ ሊጠቁም ይችላል።

ከዚህም በተጨማሪ በዚህ ርእሰ ጉዳይ ዙሪያ ጥናት ለሚያደርጉ አካላት እንደ መነሻ ሆኖ ያገለግላል።

1.6 የጥናቱ ወሰን

ይህ ጥናት የተከወነው በዳዉሮ ዞን ካሉ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች መካከል አንዱ በሆነው በሂዶታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ነው። ሌሎች ትምህርት ቤቶች ያልተወሰዱት በዞኑ ካሉት ትምህርት ቤቶች ልዩ አዳሪ ትምህርት ቤት በመሆኑ ነው።

ጥናቱ ትኩረት የሚያደርገው በ2015 ዓ.ም አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋቸው የሆኑ (የዳዉሮኛ አፍ-ፈት) የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ ነው። በይዘቱ ደግሞ በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነት ጋር ያለውን ተዛምዶ መፈተሽ ላይ ብቻ የሚያተኩር ነው። ጥናቱ ያተኮረው ስነዘዴ ተዛምዶአዊ ስልትን ነው

ምዕራፍ ሁለት

ክለሳ ድርሳናት

22.1 ጽንሰ-ሃሳባዊ ቅኝት

አንብቦ መረዳት ከዕሁፉ ቋንቋ ጋር መስተጋብር በመፍጠር በአእምሮ ውስጥ በአንድ ጊዜ ትርጉምን ፈልጎ ማውጣት እና መልሶ መገንባት ነው (Reading Study Group /RAND/ 2002)። ይህን ህመክናውን አንባቢ፣ ውህዴአሀዴ፣ የማንበብ አሊማ (ግብ) እና የማንበብ ብሌሃት መስተጋብር ይጥራሉ። ውጤታማ በሆነ መንገዴ ህመክናውን እና አንብቦ ህመረዲት ምን ማዴረግ ያስግሌጋሉ የሚሆው ጥያቄያዊ ሀሳብ የዚህ ጥናታዊ ዕሁፌ ቁሌፌ ጉዲይ ወይም ዋነኛ ትኩረት ነው። ይህ ምዕራፌም ጥናቱ የተነሳበትን አሊማ ህመክናት በሚያስቸሉ መሌኩ ትኩረት የተቀረገባቸውን ንዴግሀሳባዊ እና ተዛማጅ ዕሁፍች በዝርዝር አካቷሉ። ምዕራፌ በውስጡ የያዛቸው ዋና ዋና ንዴግሀሳባዊ ጉዲዮች ማንበብ እና አንብቦ መረዲት፣ ጥናቱ የሚከተሉት ትውረታዊ ማእቀፌ፣ የመጀመሪያ ቋንቋ እና ሁሉም ቋንቋ ማንበብ ግንኙነት፣ የማንበብ ብሌሃት ምንነት እና መገባባጫዎች፣ የማንበብ ብሌሃት ሽግግሮች ምንነት እና መገባባጫዎች፣ የማንበብ ብሌሃቶችን በግሌፅ ማስተማር ምንነት እና የማስተማር ሂደቱን የሚያመለክቱ ቅድም ተከተልች ናቸው።

አንብቦ መረዳት በማንበብ ትምህርት ውስጥ ወሳኝ ተግባር ነው። ማንኛውም አንባቢ በንባብ ተግባር ውስጥ የሚገባው አንብቦ ለመረዳት ነው (ፒኩልስኪና ቻርድ፣2005)።እንደ ፒኩልስኪ እና ቻርድ፣ (2005) አገላለጽ አንብቦ መረዳት ትርጉም ያለው ግንዛቤና መልዕክት ለማግኘት አንባቢው ከሚያነበው ጽሁፍ ጋር የሚያደርገው የሀሳብ ልውውጥ የማሰላሰል መስተጋብራዊ ግንኙነት ነው።

Fry (2003:52) ሲገልጹ ከዝግተኛ አንባቢዎች ይልቅ ፈጣን አንባቢዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው ከፍተኛ ነው። ተማሪዎች የንባብ ፍጥነታቸው እንዲጨምር ደግሞ ብዙ ማንበብ፣ ከጽሁፉ ጭምቅ ሀሳብ ማውጣት፣ የመረዳት ችሎታን ለመጨመር የሚያስችሉ ሳቢ ጽሑፎችን አዘውትረው ማንበብ፣ ለብዙ ጊዜ የማንበብ ልምድን ማካበት፣ ፍጥነትን በራስ ወስኖ ለማንበብ መዘጋጀትንና በንባብ ጊዜ ለሚነበብ ምንባብ ትኩረት የመስጠት ልምድን ማካበት ይኖርባቸዋል በማለት ያብራራሉ።

2.1.1 የማንበብ ምንነት

ምሁራን ስለንባብ ምንነት በተለያዩ ግዚያቶች የተለያዩ ቢያኔዎችን አስቀምጠዋል። ማንበብ በክፍል ውስጥ አካዳሚያዊ የሆነ ተግባር እንዲሁም ከክፍል ውጪ የህይወት አቅጣጫን መስመር ለማስያዝ እና ውጤትን ለማስመዝገብ የሚያገለግል ወሳኝ ክህሎት ነው። “ንባብ በአንድ ጽሁፍ አማካኝነት የሰፈረውን መልእክት መረዳትና ማገናዘብን ይመለከታል። እንዲህ ስለተባለ ግን መልእክቱ በጽሁፍ አማካኝነት በቀላሉ ሰፍሮ የሚገኝ አለመሆኑን ልብ ማለት ያስፈልጋል። የሰፈረውን መልእክትም ለመረዳት የአንባቢን ንቁ የአእምሮ ተሳትፎ ይጠይቃል” በማለት አለም (1997፣2) ይገልጻሉ።

Alderson (2009:3) እንደገለጹት ንባብ ከተጻፈ ጽሁፍ ላይ መረጃ መውሰድ ብቻ ነው ብሎ ወስኖ መግለጽ ያስቸግራል። ይኸውም አንድ አንባቢ የሚያነበው ለተለያዩ ዓላማ ነው፤ በመሆኑም ከዓላማው አንጻር የተለያዩ ውህድ ክህሎቶችንና ስትራቴጂዎችን ሊጠቀም ይችላል። ስለዚህ ንባብ ለእውቀት /ለመረዳት/ ተብሎ ብቻ የሚተገበር ሳይሆን እንደ አንባቢ ለተለያዩ ተግባራት የሚከውነው በመሆኑ በውስጡ ሌሎች ንኡሳን ክህሎቶችን አካቶ የያዘ ችሎታ ነው። ከዚህ በተጨማሪ የአንባቢውን የቋንቋ ብቃት የሚለካ ክህሎት ነው በማለት ያስረዳሉ።

በተጨማሪም Grellet (2001:8) “ንባብ ማለት መገመት፣ መተንበይ፣ ማመሳከር፣ ራስን ጥያቄ መጠየቅንና ንቁ ተሳትፎ ማድረግን የሚፈልግ ሂደት ነው።” በሂደቱም አንባቢ ከምንባቡ አውድ በመነሳት የአዳዲስ ቃላት ፍቺዎችን የሚገምትበት ገና ከመነሻው ባገኘው መረጃ ላይ በመመርኮዝ የምንባቡን ዋና ይዘትና ወደ ፊት ምን እንደሚገጥመው የሚተነብይበት፣ ያነበውን ፅሁፍ መረዳት አለመረዳቱን ራሱን ጥያቄ በመጠየቅ የሚያመሳክርበት ሂደት መሆኑን እንረዳለን። በሌላ በኩል የተለያዩ ምንባቦችን ሲያነብ የተለያዩ ችሎታዎችንና ስልቶችን መጠቀም እንዳለበት እንገነዘባለን።

Lindsay and Knight (2006:70-71) ማንበብ በቋንቋ ትምህርት ውስጥ ይበልጥ አስፈላጊና መሰረታዊ ከሆኑት ክህሎቶች ውስጥ አንዱ መሆኑን ያመለክታሉ።

ንባብ እንደ Yorio (2001:113) አገላለጽ ውስብስብ የሆኑ አእምሯዊ ተግባራት የሚከናወኑበት ሂደት ነው። በሁለተኛ ወይም በወጭ ቋንቋ የሚካሄድ ንባብ ደግሞ ከንባብ ክህሎት በተጨማሪ የታላሚውን ቋንቋ እውቀት የሚጠይቅ በመሆኑ ይበልጥ ውስብስብ ነው። በዚህ ውስብስብ ባህሪው የተነሳ ለንባብ አንድ ወጥ የሆነ ፍቺ መስጠት ያዳግታል።

Williams (2000:2) ንባብ ቀለል ባለ ፍችው አንድን ጽሁፍ ተመልክቶ የቀረበውን ሀሳብ መረዳት መቻል ነው ይላሉ። በዚህ የንባብ ፍች ላይ Williams ትኩረት ያደረጉባቸው ሁለት አበይት ጉዳዮች አሉ። የመጀመሪያው <ጽሁፍን መመልከት> ሲሆን ይህም አንባቢው በቀረበለት ጽሁፍ ላይ የሚያደረገውን አይታ የሚመለከት ነው። ጥሩ አንባቢ በሚያነበው ጽሁፍ ውስጥ ያሉ ፍደላት ተቀናጅተው የመሰረቷቸውን ቃላት በቡድን በአንድ ላይ አያይዞ በመመልከት የሚያነብ መሆን ይኖርበታል። ሁለተኛው ከንባብ ጋር ተያይዞ መታየት የሚገባው ዐቢይ ጉዳይ የጽሁፉን ሀሳብ መረዳት ነው። ይህም አንባቢ በጽሁፉ ውስጥ የቀረበውን መልዕክት ወይም ሀሳብ በተቻለ መጠን ለማወቅ የሚደረገውን ጥረት የሚያመለክት ነው። እንደ Williams(2000:2) አገላለጽ ድምጽን ከፍ አደርጎ የጽሁፍን ሃሳብ ሳይረዱ ማነብነብ የንበት (pronunciation) ልምምድ እንጂ ማንበብ ነው ተብሎ ሊወሰድ አይገባም።

በአጠቃላይ ስለንባብ ምሁራን ወጥ የሆነ ብያኔ ያልሰጡበት ምክንያት ከንባብ ባህሪ የመነጨ እንደሆነ Alderson and Urquhart (2004:1) ይገልጻሉ። ይኸውም የንባብ ትግበራ ግላዊና ረቂቅ መሆኑ ነው። ይህ እንዲሆን ያደረገው የተለያዩ አንባቢዎች አንድን ጽሁፍ የሚረዱበት መንገድ፣ የሚያነቡበት ዓላማና የአነባበብ ዘዴያቸው የተለያዩ መሆን ነው። ንባብ ማለት አንድ የሚፈለገውን መረጃ ብቻ ነቅሎ ማውጣት ሲሆን ሌላው ደግሞ መልዕክቱን በዝርዝር መገንዘብ ይሆናል። እንዲሁም ንባብ ጸሀፊው ባስተላለፈው መልዕክት አንባቢ ምላሽ የሚሰጥበት ተግባር የሚሆንበት ሂደትም አለ።

2.1.2 የማንበብ ስልቶች

2.1.2.1 የአሰሳ ንባብ /scanning/

ይህ የማንበብ ስልት ለየት ያለ መረጃን ለማግኘት በጽሁፍ ውስጥ በፍጥነት መሄድን ይመለከታል። ከአንድ ጽሁፍ ውስጥ የተወሰኑ መረጃዎችን ለምሳሌ፡-የተወሰኑ ስሞችን ፣ ሐረጎችን ፣ ሥዕሎችን ፣ዓመተ ምህረቶችን፣ እና የመሳሰሉት መረጃዎችን ለመለየት የምንጠቀምበት ስልት ነው (Urquhart & Weir 1998)።

Usó-Juan & Martínez Flor (2006) እንደጠቀሱት፣ አንባቢዎች የሚፈልጉትን መረጃዎች ብቻ በፍጥነት ሁሉንም ገጽ ይመለከታሉ። ተፈላጊውን መረጃ ካገኙ ጽሁፉን እስከ መጨረሻ የግድ ማንበብ አይጠበቅባቸውም። የማይፈልገውን ማንኛውንም ነገር ችላ ይላሉ። ስለሆነም አንባቢዎቹ የሚፈልጉትን መረጃ ሲያገኙ የገፁን ትክክለኛ ይዘት ለማስታወስ አይችሉም።

በRamoso (2012) መሠረት አንባቢዎች ጽሁፉን እየዘለሉ በመቃኘት እንዲያነቡ ስለሚያደርግ ይህ የማንበብ ስልት የፍለጋ ንባብ ይባላል።

2.1.2.2 ግርፍ ንባብ /Skimming/

ይህ ስለርዕሱ አጠቃላይ አንድምታ ለማግኘት ሲባል በፍጥነት የሚነበብ ነው (Urquhart & Weir 1998)። አንባቢዎቹ ጽሁፉ ለእሱ /ለእሷ ይጠቅም ወይም አይጠቅም እንደሆነ አጠቃላይ ግንዛቤ ለማግኘት አንባቢው በፍጥነት ሲያነቡ የግድ የተወሰነ ንጥል እና ቁልፍ ቃላትን መፈለግ ሳይሆን የጽሁፉን 'አጠቃላይ እይታ' (ምዕራፎችን / ርዕሶችን ፣ ማጠቃለያዎችን እና የመክፈቻ አንቀጾችን) በመረዳት አጠቃላይ የጽሁፉን ይዘት ማወቅ ይቻላል። ይህ የንባብ ስልት ፈጣን የዳሰሳ ጥናት ንባብ ተብሎ ይጠራል (Ramoso, 2012)።

2.1.2.3 ሰፊ ንባብ /Extensive reading/

ሰፊ ንባብ ይህ አጠቃላይ ጽሁፍን በማንበብ ላይ ያተኩራል ፣ ብዙውን ጊዜ ለመደሰት እንደአጫጭር ታሪኮች፣ ልብ ወለዶች ወይም ተውኔቶች ጋዜጣዎች እና መጽሔቶች የመሳሰሉትን ሲሆን ፡- እሱም ብዙውን ጊዜ አጠቃላይ ግንዛቤ በመገንባት ይጠናቀቃል (Grellet ፣2001)። አላማውም ተማሪዎች እየተዘናኑ አንብበው የተረዱትን ፍሬ ሀሳብ እንዲጨብጡና የማንበብ ክህሎቶቻቸውን እንዲያዳብር በማድረግ በኩል ከፍተኛ አስተዋፅኦ እንዳላቸው አብራርተዋል።

2.1.2.4 ጥልቅ ንባብ /Intensive reading/

ጥልቅ ንባብ (ዝርዝር ንባብ) በዚህ ሁኔታ አንባቢዎች የሚያነቡት ጽሁፎች አጠር ያሉ ጽሁፎችን ሲሆን ጥንቃቄ በተሞላበት ወይም ጥልቀት ባለው ማንበብ ከተለዩ አርእስቶች ላይ የተወሰኑ መረጃዎችን ማውጣት እና ይዘቱን ለይቶ ለማወቅ እና ለመተንተን ይችላሉ (Urquhart & Weir 1998)። አንባቢዎች ሲያጠኑ፣ የቃል ጽሁፍ ሲያዘጋጁ ወይም የቃል ዘገባ ሲያዘጋጁ ምርምር ሲያደርጉ የሚያነቡበት ስልት ነው። ጥልቅ ንባብ ለተማሪዎች የአንብቦ መረዳት ችሎታዎች እድገት በጣም ውጤታማ ነው።

አንባቢው ከሚያገኘው ጠቀሜታ አንፃር ደግሞ ማንበብ ላሳይ፣ ታህታይ እና አልቦ (ዜሮ) ንባብ በማለት በሶስት የንባብ ደረጃዎች የሚከፋፍሉዋቸው እንዳሉ ማረው (1998) Peyit (1998)ን በመጥቀስ ያስረዳሉ። ላሳይ ንባብ አንባቢው ትኩረት በመስጠት የሚያነብበት ሆኖ አላማው የተሰጠውን ፅሁፍ በፍጥነት አንብቦ ለመጨረስ እና ሁሉንም ለመረዳት የሚሞክርበት ነው። ታህታይ የንባብ ደረጃ ደግሞ አንባቢው በሚያነበው ፅሁፍ ላይ ንቁ ተሳትፎ በማድረግ ዋናውን

መልዕክት መረዳት እና ከተገለጸው ሀሳብ በተጨማሪ ያሉ ጉዳዮችን መመልከት፣ የነገሮችን ዝምድና መፈተሽ ወዘተ ተግባራትን ለማከናወን የምንገለገልበት ነው። በሌላ በኩል አልቦ (ዜሮ) የንባብ ደረጃ ያለምንም ትኩረት ፅሁፉን በፍጥነት አንብቦ መጨረስን የሚመለከት ነው (ማረው፣1998) ።

የንባብ ትምህርት የተለያዩ ስልቶችን እንደሚጠቀም ተገልጿል። እነሱም የግርፍ፣ የአሰሳ፣ ሰፊ እና ጥልቅ ንባብ ናቸው። ከአንባቢው ጠቀሜታ አንፃር ደግሞ ላዕላይ፣ ታህታይ እና አልቦ (ዜሮ) ንባብ በማለት በሶስት እንደሚከፈሉ መመልከት ይቻላል። እነዚህ ስልቶች የየራሳቸው የአንባቢ መንገድ እንዳሏቸው ለማየት ተሞክሯል።

2.1.3 አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምንነት

ብዙ ምሁራን በየራሳቸው እይታ የአንብቦ መረዳት ትርጓሜዎችን ሰጥተዋል ። Panel (2000) አንብቦ መረዳት በአንባቢው እና በዕሉፍ መካከል የሚደረግ ንቁ ሂደት መሆኑን ያረጋግጣል። በተመሳሳይ መንገድ እንደ Mayer (2003) አንብቦ መረዳት ተማሪዎች ትርጉምን ከጽሑፍ በማውጣት የተማሪዎችን ስኬታቸውን ለማሻሻል የሚያስችል ዘዴ መሆኑን ጠቁመዋል። እንደ Snow (2002) ገለፃ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ትርጉምን በአንድ ጊዜ የማውጣት እና የመገንባት ሂደት ሲሆን እነሱም ሶስት ክፍሎችን አንባቢውን፣ ጽሑፉን እና የንባብ እንቅስቃሴን ወይም ዓላማን ያቀፈ ነው። Miller (2002) ገለፃ የአንብቦ መረዳትን ከማንኛውም የጽሑፍ ይዘት የመረዳት ወይም ትርጉም የማግኘት ችሎታ ነው። ከእነዚህ ትርጓሜዎች ጋር Millrood (2001) አንብቦ መረዳት የተጻፈውን ጽሑፍ በመረዳት፣ መረጃን በማካሄድ እና አሁን ካለው ተሞክሮ ጋር በማዛመድ ትርጉምን ከጽሑፍ ለማውጣት የእይታ እና የእውቀት ሂደት ነው ሲል ያረጋግጣል።

አንብቦ መረዳት የምንለው አንባቢው በጽሁፍ ውስጥ የሚገኙ ፍንጭ አመልካቾችን በመጠቀም መልዕክቱን የሚቀበልበትን እና ግንዛቤውን የሚያዳብርበትን ሂደት ነው። Williams (2000:15)። ይህም አዲሱን ጽሁፍ መልዕክት ቀደም ሲል አዕምሮ ውስጥ ከነበረው ሀሳብ ጋር በማዛመድ እየገመገመ የሚቀበልበት ወይም አዲስ አዕምሮአዊ ምስል የሚከሰትበት ነው። በሂቱም ቀደም ሲል በነበረው ግንዛቤ መሰረት ከጽሁፉ አገኛለሁ ብሎ የገመተው ነገር ትክክል ስለመሆን አለመሆኑ እያረጋገጠ ወይም እያስተካከለ ግንዛቤውን ያሰፋል። ይህን ማድረግም የቃላትን ፍቺ፣ ሰዎችን አያያዦችን፣ የሀሳብ አደረጃጀትን መገንዘብ እና በጽሁፍ ውስጥ በግልጽ

የቀረቡ ወይም ያልቀረቡ ነጥቦችን መለየት እና የተገኘውን መልዕክት ከቀደመ ዕውቀት ጋር እያቀናጁ የመገንዘብ ችሎታ የሚጠይቅ ነውና ሊያዳብረው ይገባል (Lage 2001)::

ንባብ ውስብስብ ሂደት ሲሆን አንብቦ መረዳት ደግሞ አንድ የንባብ ችሎታ መገለጫ ነው:: Perfetti (2005: 9) ሲገልፁ፣ “ንባብ የበርካታ አእምሮአዊ ሂደት ውጤት ነው:: በተለይም መረዳት በአእምሮታዊ ተግባር ውስጥ ሲሆን፣ ማንበብ የሚወሰነው በአንባቢው እውቀትና የሚነበበውን ነገር ከመረዳት ጋር የተያያዘ ነው::” ሲሉ Grellet (2001: 147) ደግሞ አንብቦ መረዳት ስንል አንድን ጽሁፍ ቴክስት የያዘውን መልእክት በአግባቡ መርምሮ መገንዘብ መቻል ማለት ነው፤ የምናነበው ነገር ደግሞ ማስታወቂያ፣ የጋዜጣ ርዕስ፣ አንቀጽ፣ የሳይንሳዊ ጆርናል መጣጥፍ ወዘተ ሲሆን ይችላል በማለት ያብራሉ::

እንደ Greenwood (2001: 89) አገላለጽ፣ አንብቦ መረዳት በአንድ ጽሁፍ ውስጥ ሊተላለፍ የተፈለገውን መልዕክት መገንዘብ ነው:: በአንድ ጽሁፍ ውስጥ ያለውን መልዕክት ለመረዳት የእያንዳንዱን ቃል ፍቺ ማወቅ የግድ አይሆንም:: በጽሁፍ ውስጥ በግልጽ የተቀመጠውን መልዕክትና መልዕክቱን ለማጠናከር የገቡትን ዝርዝር ጉዳዮች መረዳት ግን ወሳኝ ነው:: ይህም ሲባል አንባቢ በግልጽ የተቀመጠው መልዕክት ላይ ብቻ ወስኖ መቅረብ አለበት ማለት ሳይሆን በግልጽ የተቀመጠውን መልዕክት መነሻ በማድረግ በመመርመር የሚደርስበትን ስውር መልዕክትም መረዳት ይጠበቅበታል:: በዚህን ጊዜ ከጽሁፉ ውስጥ የሚገኙትን አያያዦች አገባብ አገልግሎት እና ፍቺ መረዳት የግድ ነው:: በተጨማሪም የምንባቡን ቅደም ተከተላዊ የሀሳብ አገላለፅ በጽሁፍ ውስጥ ያለ የተለያዩ አንቀጾች ያሏቸው የእርስ በርስ ቁርኝት መረዳት ተገቢ ነው::

አንብቦ መረዳት የአንድ ጽሁፍ ቅደም ተከተላዊ የሀሳብ አገላለጽ የመጀመሪያው አረፍተነገር ከቀጣዩ ጋር ያለውን የሀሳብ ግንኙነትና ግጥምጥምነት የሚከውኑ አያያዦች የፀሃፊው ሀሳብ የሚንፀባረቅባቸው በመሆናቸው ሊተኮርባቸው የሚገቡ ናቸው:: Nuttal (2000: 28) አንብቦ መረዳት ማለት በአንድ በቀረበ ጽሁፍ ወይንም ምንባብ ውስጥ የተካተቱ የተለያዩ መረጃዎችን መገንዘብ ማለት ነው:: በእርግጥ የአንብቦ መረዳት ደረጃ ሊለያይ ይችላል:: ይህም ከሚነበበው ነገር ከሚነበብበት ዓላማ ከአነባብብ ዘዴው መለያየት ሊከሰት ይችላል:: ለምሳሌ አንድ ማስታወቂያና አንድ ሳይንሳዊ ጥናት በተመሳሳይ መንገድ አይነበብም:: የማስታወቂያው

መልዕክት በገረፍታ ሊደረስበት ሲቻል የሳይንሳዊን መልዕክት ለመረዳት ግን ጥልቅ ንባብ ያስፈልጋል።

Sheng (2000:13-15) አንብቦ የመረዳት ተግባርን በሁለት መልኩ ከፍለው ያብራራሉ። የመጀመሪያው በሚቀርበው ምንባብ ውስጥ በግልጽ የቀረቡ መልዕክቶችን ያለ ምንም ልፋት አንብቦ መረዳትን የሚያመለክት ሲሆን በጽሁፍ ውስጥ የቀረቡትን ዋና ዋና መልዕክቶች መገንዘብን፣ በግልጽ የተቀመጡ ሁነቶችን፣ ድርጊቶችን፣ ክስተቶችን፣ ወዘተ... ቅደም ተከተል ማስታወስን፣ በጽሁፍ ውስጥ ያለምንም ማሻማት በግልጽ የሰፈሩ ተመሳሳይነቶችንና ልዩነቶችን መለየት መቻልን፣ የምክንያትና ውጤት ትስስርን ማስታወስን፣ ወዘተ የሚገልጽ ነው።

በሁለተኛ ደረጃ ያለው የአንብቦ መረዳት ተግባር ደግሞ ተማሪዎች ተጠይቃዊ እውቀትንና ግምትን በመጠቀም በጽሁፍ ውስጥ ግልጽ በሆነ መልኩ ያልተቀመጡ ሀሳቦችን አንብበው የሚረዱበትን ሁኔታ የሚጠቁም ጉዳይ ነው። የዚህ አይነቱ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ደግሞ በግልጽ ከሚታዩት መረጃዎች በመነሳት የምንባቡን አጠቃላይ ሀሳብ መለየትን፣ ፍሬ ሀሳቡን ወይም ጭብጡን መለየትን፣ ደጋፊ ሀሳቦችን ለይቶ ማወቅን፣ በምክንያትና ውጤት ትስስር የተነሳ ተከትሎ ሊመጣ ይችላል ተብሎ የሚገምተውን ነገር መገመትን፣ በጽሁፍ ውስጥ ግልጽ በሆነ መልኩ የተቀመጠውን መነሻ ሀሳብ በፍንጭነት በመጠቀም የገፁ-ባህሪያትን ባህሪ መገንዘብን፣ ፀሀፊው የተጠቀመበትን ቋንቋ ፍች በትክክል መለየትን፣ ወዘተ የሚመለከት ነው። ከዚህ በተጨማሪ የአንብቦ መረዳት ንዑስ ክህሎት ቃላትና ሐረጎችን የመረዳት ክህሎት ነው። የቃላትና የሐረጎችን ትርጉም በጽሁፍ ውስጥ በግልጽ ከሰፈሩ መረጃዎችና ፍንጮች በመነሳት ወይም ከቀደመ እውቀት በመነሳት ወይም ሁለቱን በማቀናጀት የመረዳት አቅምን የማሳልበት ሂደት ነው። ለዚህም የቃላትና የሐረጎችን ቀጥተኛ ትርጉም ከመረዳት ባሻገር አውዳዊ ፍቻቸውንም መረዳት ይጠበቃል። ከዚህ በተጨማሪም አንብቦ መረዳት መሠረታዊ የሆኑትን ፈሊጦች፣ ዘይቤዎችና ምሳሌያዊ አነጋገሮች ከገቡበት አውድ አንጻር መተርጎምና መረዳትም ትሌቁ ክህሎት ነው።

በአጠቃላይ ስለ አንብቦ መረዳት የተለያዩ ምሁራን የተለያዩ ብድኔ ቢሰጡም አብዛኞቹ ግን አንብቦ መረዳት በአንድ ጽሁፍ ውስጥ ያለውን ሀሳብ መገንዘብ መቻል መሆኑን ይስማማሉ። ምንግልባት የእያንዳንዱ አንባቢ የአረዳድ ሁኔታ ሊለያይ ይችላል። ነገር ግን አንድ ሰው የሚፈልገውን መረጃ አንብቦ መገንዘብ ከቻለ አንብቦ መረዳት ከዚህ የተለየ አይደለም። ከላይ

ከቀረቡት ሀሳቦች መረዳት እንደሚቻለው አንብቦ መረዳት የመገንዘብና የማስታወስ ሂደትን ማለትም ከአነበቡት ጽሁፍ ውስጥ መልዕክትን ማወቅንና በግልጽ የተቀመጡና ያልተቀመጡ አገላለጾችን መረዳት እንደሆነ ያመለክታል። በመሆኑም አንብቦ በመረዳት ሂደት የእነዚህ ንኡሳን ክሂሎች ትኩረት መስጠት ያስፈልጋል። ሌላው የአንብቦ መረዳት ንዑሳን ክሂሎች የንባብ ስልቶች ሲሆኑ፣ እነዚህም የገረፍታ ንባብ፣ የአሰሳ ንባብና ጥልቅ ንባብ የሚባሉት ናቸው። እነዚህን ስልቶች ጠንቅቆ በማወቅ በንባብ ጊዜ እንደ አላማችን በመቀያየር የመጠቀም ልምድን ማዳበር ያስፈልጋል።

2.1.4 የጥሩ አንብቦ የመረዳት ጥያቄ ባህሪያት

በአንድ በተወሰነ የክፍል ደረጃ የሚገኙ ተማሪዎችን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ለመመዘን የሚያገለግለው ዋና መሳሪያ አንብቦ የመረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተና እንደሆነ Madson (1983) ይገልጻሉ። Nuttal (2000) እና Madson (2003) የአንብቦ መረዳት ጥያቄዎች በማዛመድ፣ ትንበያ እንዲሰጡ በማድረግ፣ በአጭር መልስ ስጥ፣ በፃፍ፣ በምርጫ፣ በክፍት ቦታ ሙሉ መጠየቅ እንደሚቻል ያስረዳሉ።

Hughes (1997) እንደገለጹት የአንብቦ የመረዳት ጥያቄዎች ሲዘጋጁ ከግንዛቤ ውስጥ መግባት ያለባቸው ዋና ዋና ነጥቦች እንደሚከተለው ይገልጻቸዋል።

ሀ. ከሁሉም በፊት ጥያቄዎቹ በቀረበው ምንባብ ላይ መመስረት አለባቸው። የጥያቄዎቹን ትክክለኛ መልሶች ለማግኘት የግድ ምንባቡን ማንበብና መረዳት ያስፈልጋል። በፈተናው ውስጥ ተፈታኞቹ ጥያቄዎቹ የተመሰረቱበትን ምንባብ ሳያነቡና ሳይረዱ የሚመልሷቸው ጥያቄዎች መካተት የለባቸውም። ይሁን እንጂ አልፎ አልፎ አንብቦ መረዳትን ለመለካት የሚዘጋጁ ፈተናዎች ይህ ባህሪ ይጎድላቸዋል። ተፈታኞቹ ጥያቄዎቹ የተመሰረቱበትን ምንባብ ሳያነቡ ጥያቄዎቹን በትክክል ይመልሷቸዋል። የዚህም ምክንያቱ ጥያቄዎቹ በምንባቡ ላይ ባለመመስረታቸውና ቅድመ እውቀትን ስለሚጠይቁ ሊሆን ይችላል።

ለ. በተቻለ መጠን የፈተናው ጥያቄዎች የተጻፉባቸው ቃላት ሀረጎችና አረፍተ ነገሮች በቀጥታ ከምንባቡ የተወሰዱ ባይሆኑ ይመረጣል። ይህም ተፈታኞቹ ምንባቡን ሳይረዱ ቃላቱን ሀረጎቱን አረፍተ ነገሮቹን በማስታወስና ከምንባቡ በማገናዘብ ብቻ የጥያቄዎቹን ትክክለኛ መልሶች እንዳያገኟቸው ለመከላከል ያስችላል።

አንብቦ የመረዳት ችሎታ ለመመዘን የሚያገለግለው ዋና መሳሪያ አንብቦ የመረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተና ሲሆን ለፈተና የሚቀርቡ ጥያቄዎች ሲዘጋጁ የቀረበውን ንባብ መሰረት ያደረጉ ፈተናው የሚጠቀማቸው ቃላትና ሀረጎች አንባቡ በቀጥታ የተወሰዱ ባይሆኑ ፈተናው የተማሪዎችን ችሎታ የሚለካ ይሆናል።

2.1.5 የአንብቦ መረዳት ችሎታ ደረጃ አሰጣጥ

Nuttal (2000) እንደሚገልጹት የተማሪዎችን የአንብቦ መረዳት ችሎታ ደረጃ የሚታወቀው በአንብቦ መረዳት ፈተና በሚያስመዘግቡት ውጤት ነው። ለዚህም የተማሪዎች የአንብቦ መረዳት ፈተና በማቅረብ ከፈተናው በተገኘው ውጤት በቂ ደረጃ ላይ ደርሶዋል የሚባለው 70% ውጤት ማስመዘገብ ሲችሉ ነው።

ማስተዋል (1989) Narayanaswamy (1975) ፣ Fry (1963)፣ እና kavale (1979) በመጥቀስ የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ደረጃ እንደሚከተለው ይገልጹታል። በቂ አንብቦ የመረዳት ችሎታ አለው የሚባል ተማሪ በተለመደው ፍጥነቱ በማንበብ በሚሰራው አንብቦ የመረዳት ፈተና 70% ሊያገኝ ይገባዋል። ውጤቱ 70% በላይ ከሆነም ጥሩ ችሎታ አለው ሊባል ይችላል። የተፈታኝ ውጤት 50% ወይም ከዚያ በታች ከሆነ ችሎታው በጣም ዝቅተኛ ደረጃ ላይ ይገኛል።

ማስተዋል (1989) Fry (1963) ጠቅሰው እንዳቀረቡት፣ ተማሪው በተሰጠው ፈተና ያገኘው ውጤት ከ70-80% ከሆነ በቂ አንብቦ የመረዳት ችሎታ አለው። ከ50-60% ወይም ከ5-6 ከአስር ውጤት ካገኘ ችሎታው ዝቅተኛ ደረጃ ላይ ይገኛል። በሌላ በኩል በአንብቦ መረዳት ፈተናው 90% ወይም ከዚያ በላይ ያገኘ ተማሪ ችሎታው በቂ ከሚባሉት ደረጃ ላይ ይገኛል። ውጤቱ ከ75% በታች ከሆነ ግን ችሎታው ዝቅተኛ ነው።

አንድ በአፍ መፍቻ ቋንቋው በቂ ችሎታ አለው የሚባል ተማሪ በሚሰጠው አንብቦ የመረዳት ፈተና ማግኘት ያለበትን ውጤት በተመለከተ Nuttal እና Narayanaswamy (በተመሳሳይ ውጤት ይስማማሉ። Fry እና kavale የሚስማሙበት ተመሳሳይ ውጤትም ቢሆን ከላይኞቹ ጋር የጎላ ልዩነት የለውም።

አላይ የተጠቀሱት ምሁራን ከሰጡት አስተያየት በመነሳት የተማሪዎችን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ደረጃ እንደሚከተለው ማስቀመጥ ይቻላል።

ሰንጠረዥ 1 የአንብቦ መረዳት ችሎታ ደረጃዎች

ውጤት	ደረጃ
ከ100	
100-90	ከፍተኛ
80-70	በቂ(መካከለኛ)
60-50	ዝቅተኛ
ከ50 በታች	በጣም ዝቅተኛ

(Nuttal (2000፣ 37)

2.1.6 የንባብ ፍጥነት ምንነት

የንባብ ፍጥነት ማለት አንድ አንባቢ ከተጻፈ ጽሁፍ ላይ ምን ያህል ቃላት በደቂቃ ያነባል ማለት ሲሆን የንባብ ፍጥነት የሚለካው በደቂቃ ውስጥ በምናነበው የቃላት ብዛት ይሆናል Nuttal (2000:36)። የንባብ ፍጥነት ሲሰላ የሚከተለውን ቀመር መሰረት ያደርጋል።

$$x/y \times 6 = z$$

X= በጽሁፍ ውስጥ ያሉት የቃላት ብዛት

Y= በፅሁፍ ውስጥ ያሉትን ቃላት ለማንበብ የወሰደው ሰዓት በየአስር ሴኮንድ ልዩነት

6 = በየደቂቃ ውስጥ የሚኖር የ10 ሴኮንድ ሌዩነት

Z= በደቂቃ ውስጥ የሚነበበውን የቃላት ብዛት የሚያመለክት ነው።

ይህን ስሌት መሰረት አድርጎ ምን ያህል ቃላት በደቂቃ እንደተነበቡ ማወቅ ይቻላል።

ለዚህም የሚረዳ የንባብ ፍጥነት መቆጣጠሪያ ቻርት ማዘጋጀት ያስፈልጋል። ይህ ቻርት ከ1 እስከ 6 ቁጥሮችን የያዘ ሲሆን 1 ደቂቃን ያመለክታል። ቁጥሮቹ በየ10 ሴኮንድ ያለውን ክፍተት ያመለክታል። ይህም ማለት በ10 ሴኮንድ የጨረሰ አንድ ቁጥር በሃያ ሴኮንድ የጨረሰ ሁለት ቁጥር እያለ የሚቀጥል ነው። ይህ ቻርት አዘጋጫ አንባቢዎች ይፈጅባቸዋል ተብሎ እስከሚገመተው የጊዜ ገደብ ከተዘጋጀ በኋላ የእያንዳንዱ ተማሪ የንባብ ፍጥነት በቻርቱ መሠረት ይመዘገባል። ከዚያም ቀደም ሲል በተገለጸው መሠረት ምን ያህል ቃላት በደቂቃ እንደተነበቡ ይሠላል።

የንባብ ፍጥነት ክህሎትን ማዳበር ለተማሪዎች እጅግ አስፈላጊ ሆኖ ሳለ በክፍል ውስጥ ግን የተተወ ወይም የተረሳ ክህል ነው Anderson (2009:104)። ይህንን ሀሳብ Grabe ና Stoler (2002:19) በሚከተለው መንገድ ገልጸውታል። “አንድ የሚነበብ የቤት ስራ ለተማሪዎች እንሰጣቸዋለን። ይህንን ስራ ከሰጠናቸው በኋላ ስራውን ለማንበብ ምን ያህል ጊዜ እንደፈጀባቸውና በምን መንገድ እንደተረዱት አንጠይቃቸውም። አንድ ተማሪ በ30 ደቂቃ አንብቦ ሰርቶት ይሆናል። ሌላው ደግሞ አንድ ሌሊት ወስዶበት ይሆናል። ይህም ሆኖ ምንባቡን ላይረዳ ይችላል። ይህንን ከግንዛቤ አስገብተን ማለትም በምን ያህል ጊዜ (ፍጥነት) እንዳነበቡትና እንደተረዱት በአግባቡ አውቀን ተማሪዎቻችንን አናርማቸውም ወይም በማለማመድ አናስተካክላቸውም። በመሆኑም በንባብ ፍጥነት ደካማ የሆኑ ተማሪዎች እንዲሁ ባሉበት ሁኔታ ይቀራሉ” ብለዋል። በትምህርት ቤት ውስጥ የተማሪዎችን የንባብ ፍጥነትና የመረዳት አቅማቸውን ተገንዝቦ እገዛ ማድረግ ትኩረት ያልተሰጠው እንደሆነ ከዚህ ሀሳብ መረዳት ይቻላል ።

ሌላው እንደምናነበው ነገር ወይም ይዘት የምናነበው የቃል ቁጥር በደቂቃ ሊጨምር ወይም ሊቀንስ ይችላል። ይህንን አስመልክተው Nuttal (2000: 47) የሚከተለውን ይገልጻሉ። የንባብ ፍጥነታችን እንደምናነበው ጉዳይ ይለያያል። ይኸውም ከአሰሳ ንባብ እስከ ጥልቅ ንባብ ድረስ ያለ የንባብ ቴክኒኮችን የሚፈልግ ሲሆን ይችላል። የመዝናኛ ንባብና የጥልቅ ንባብ ፍጥነት ይለያያል። ይህን ማወቅ ለፍጥነት ንባብ አጠቃቀም አንዱ መሰረታዊ ጉዳይ ነው። በመሆኑም የንባብ ፍጥነት ክህሎት ማዳበር ብቻ መረዳትን ያመጣል ብሎ መገመት ያስቸግራል። ምክንያቱም በንባብ ውስጥ ያሉ ሌሎች ቴክኒኮች በአንድ ወይም በሌላ መልኩ በአንብቦ መረዳት ላይ እና በፍጥነት ንባብ ላይ የራሳቸው ተፅዕኖ ሊያሳድሩ ይችላሉ።

ይሁን እንጂ የአንብቦ መረዳት ያለው አስተዋጽኦ ግን ቸል የሚባል ጉዳይ አይሆንም። የተለያዩ የቋንቋ ተማሪዎች የማንበብ ችሎታቸውን እንዲያዳብሩ ይበረታታል፤ በተገቢው የንባብ ሂደት ውስጥ እንዲገቡና እንዲያነቡ ይሰለጥናሉ በማለት Anderson (1999:112) ይገልጻል።

በአጠቃላይ ተማሪዎች ከሚያነቡበት አላማና ከሚያነቡት የጽሁፍ ዓይነት አንጻር የንባብ ስልትና ፍጥነታቸውን በመለዋወጥ የማንበብ ልምዳቸውን እንዲያዳብሩ መርዳት አስፈላጊ ነው።

2.1.7 የንባብ ፍጥነት ከአንብቦ መረዳት ችሎታ ጋር ያለው ተዛምዶ

የንባብ ፍጥነት ከአንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ከፍተኛ ተዛምዶ እንዳለው ምሁራን ያስገነዝባሉ። ከነዚህም ውስጥ Nuttal (2000: 33) ጥሩ አንባቢ ቃል በቃል አያነብም፤ ከደካማ አንባቢ በተሻለ ፈጣን የአይን እንቅስቃሴ ሲኖረው በአጭር ጊዜ ውስጥ በርካታ ቃላትን የመቃኘት ችሎታ አለው። እንዲሁም የጥሩ አንባቢ ባህሪ በአጭር ጊዜ ውስጥ በርካታ ቃላት በመቃኘት ቃል በቃል ሳይሆን በአፍታ እይታ ማንበብ መቻል ነው። ፈጣን አንባቢዎች በአንድ በተፃፈ ነገር ላይ ያለውን ቃል እየቆጠሩ ሳይሆን አያይዘውና አከታትለው ስለሚያነቡ የሀሳብ መቆራረጥ ወይም መበጣጠስ ችግር አያጋጥማቸውም። ይህም የተሟላና ትርጉም ያለው ሃሳብ ለመያዝ ያግዛቸዋል። በመሆኑም የመረዳት አቅማቸውም ከፍተኛ ነው።

በሌላ መልኩ አዝጋሚ አንባቢዎች የመረዳት አቅማቸው ደካማ ነው ማለታችን ነው። ምክንያቱም ሃሳቡን ቆራርጠው ስለሚያነቡ የአርፍተነገሩንም ሆነ የአንቀጹን ሃሳብ ተያያዥ በሆነ መልኩ አያገኙትም። በዚህም መጨረሻ ላይ ሲደርሱ የመጀመሪያው ምን እንደሆነ መረዳት አይችሉም። አንባቢው አንብቦ ከጨረሰ በኋላ የሚያስበው ስላነበባቸው ተናጠል ቃላት እንጂ ስለአጠቃላይ ፅሁፉ አይደለም። በዚህም የመረዳት ችግር ያጋጥመዋል። ከዚህ መረዳት የሚቻለው የንባብ ፍጥነት ከአንብቦ መረዳት ጋር የተሳሰረ መሆኑን ነው። Anderson (2009:2) ይህንን ሀሳብ ሲያጠናክሩት በቂ የሆነ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ያነበቡትን ጽሁፍ ወይም ምንባብ በብቃት መረዳትና ማስታወስ ብቻ ሳይሆን በተቻለ መጠን በጥሩ ፍጥነት አንብቦ መረዳትንም የሚያጠቃልል መሆኑንና አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነትም ጎን ለጎን ሊዳብሩ እንደሚገባ ገልፀው በማክልም ተማሪዎች የንባብ ፍጥነታቸውን አሳድገው ጥሩ አንባቢ ሊሆኑ የሚችሉት የንባብ ፍጥነታቸውን ብቻ ሳይሆን አንብበው የመረዳት ችሎታቸው አድጎ ጥሩ ደረጃ ላይ ሲደርስ ነው በማለት ይገልጻሉ።

Perfetti (2005: 12) ደግሞ በሚከተለው መንገድ ገልጸውታል፤ “የንባብ ችሎታ ብያኔ የሚመነጨው ከንባብ ፍጥነትና ከአንብቦ መረዳት ግንዛቤ ውስጥ ነው። ስለዚህ አንድ ጥሩ የንባብ ችሎታ ያለው ሰው በአማካይ ከሚታወቀው የንባብ ፍጥነትና አንብቦ የመረዳት ደረጃ በላይ አንብቦ መረዳትና በፍጥነት ማንበብ ይጠበቅበታል። ይህም የንባብ ችሎታ መለኪያ ዕድሜንና የትምህርት ደረጃን መሰረት ያደረገ ይሆናል” በማለት ያስረዳሉ።

ከዚህ የምንረዳው የንባብ ችሎታ ማለት ከንባብ ፍጥነትና አንብቦ ከመረዳት ጋር የተያያዘ መሆኑን ነው። ይህንኑ ሀሳብ Perfetti (2005: 10) ሲያጠቃልል፤ “መሰረታዊ የሆኑት የማንበብ ችሎታ መለኪያዎች የንባብ ፍጥነትና ጥሩ የመረዳት አቅም ናቸው” ብለዋል። ስለዚህ የንባብ ፍጥነት ደረጃዎችንና አንብቦ የመረዳት አቅማችንን በየጊዜው ማሻሻል ይገባል። ይህንን አስመልክተው Bell (2001: 101) ባጠኑት ጥናት እንዲመለከቱት በፍጥነት የሚያነቡ ሰዎች ወሳኝ በሆነ መልኩ ከፍተኛ የሆነ የመረዳት ችሎታ አሏቸው በማለት ገልጸው ይህንንም እንደሚከተለው አብራርተዋል።

ከፍተኛ የንባብ ችሎታ ያላቸው አንባቢዎች 1000 ቃላት በደቂቃ ሲያነቡ፤ የመረዳት ችሎታቸው ደግሞ 85% እንደሆነ በመጥቀስ እነዚህም ከአጠቃላይ አንባቢዎች 1% የሚሆኑ መሆናቸውን ያሳያሉ። አያይዘውም አብዛኛዎቹ አንባቢዎች 200 ቃላት በደቂቃ የሚያነቡ ሲሆኑ የመረዳት ችልታቸው 60% እንደሆነ ያመለክታሉ። ከዚህ በመነሳት መካከለኛ አንባቢዎች ከፈጣን አንባቢዎች አምስት ጊዜ እጥፍ ያዘግማሉ በማለት ይገልጻሉ።

ከንባብ ንዑስ ክህሎቶች ውስጥ አንዱ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ነው። የፍጥነት ንባብም ከዚህ የተለየ አይደለም። አንብቦ መረዳትና የንባብ ፍጥነት በአንድነት መዳበር ያለባቸው ክህሎቶች እንደሆኑ ምሁራን ያስረዳሉ። በፍጥነት ማንበብ ነገሮችን በቀለጠፈ መልኩ ለመረዳት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። ዘገምተኛ አንባቢዎች አንድን ጽሁፍ አንብበው የመረዳት ችሎታቸው ዝቅተኛ ነው። በተጨማሪም አንብቦ መረዳት ከፍጥነት ንባብ ክህል ጋር ዝምድና እንዳለውና የአንዱ መኖር ለአንዱ ህልውና ወሳኝነት እንደሆነው ይገልጻሉ (Nutall 2000: 33)።

በሌላ በኩል Anderson (2009) ዝቅተኛ የንባብ ልምድ ያሏቸው ማለትም ፊደል በመቁጠር የሚያነቡ በደቂቃ 1-100 ቃላት ሲያነቡ የመረዳት አቅማቸው ከግማሽ በታች ነው። ዕድሜያቸው ከ6-12 የሆኑ ተማሪዎች ከ100-200 ቃላት በደቂቃ ማንበብና 50% የመረዳት አቅም እንድናራቸው ይፈለጋል። በአብዛኛው አንባቢ ደግሞ ከ200-250 ቃላት በደቂቃ ማንበብና

ከ50% በላይ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ይጠበቅበታል። የከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን በማጠናቀቅ ላይ የሚገኙ ተማሪዎች ከ250-350 ቃላት በደቂቃ ማንበብ ሲኖርባቸው የመረዳት አቅማቸውም ከግማሽ በላይ መሆን አለበት። የተሻለ የማንበብ ደረጃ ላይ የሚገኙና ጥሩ የመረዳት አቅምና ግንዛቤ ያላቸው ሰዎች ከ350-500 ቃላት በደቂቃ የሚያነቡ ሲሆን 75% አንብቦ የመረዳት ችሎታ አላቸው። በጣም ውጤታማ የሆኑ አንባቢዎች ከ800- 1000 ቃላት ደቂቃ የሚያነቡ ሲሆን ከ75% በላይ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ያላቸው እንደሆኑ ይገልጻሉ።

በአጠቃላይ ከዚህ የምንረዳው 1000 ቃላት በደቂቃ የሚያነቡ ሰዎች እጅግ በጣም ጥሩ አንባቢዎችና የመረዳት አቅማቸውም ከፍተኛ እንደሆነ ሲሆን ከ1-100 ቃላት በደቂቃ የሚያነቡ ደግሞ ዝግተኛ አንባቢዎች ከመሆናቸው በተጨማሪ የመረዳት አቅማቸው ዝቅተኛ መሆኑን መገንዘብ ይቻላል። ስለዚህ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት አዎንታዊ ግንኙነት እንዳሏቸው መረዳት ይቻላል።

2.2 የተዛማጅ ጥናቶች ቅኝት

የዚህ ጥናት አቅራቢ ጥናቷን ከመጀመሯ በፊት ከርዕሷ ጋር ተቀራራቢነት ያሏቸውን ቀደምት ጥናቶች ለመቃኘት ሞክራለች። የዚህ ጥናት ትኩረት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ መፈተሽ ላይ ሲሆን ከዳሰሰቻቸው ጥናቶች መካከል በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ ግንኙነት ያሏቸውን የሚከተለትን ጥናቶች ቃኝታለች።

ወንድይፍራው (2013) “አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋቸው የሆኑ የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ ፍተሻ” በሚል ርዕስ ጥናቱን ያካሄደ ሲሆን፤ ከጥናቱ ጋር ተቀራራቢነት ቢኖረውም የወንድይፍራው ጥናት በአሮሚያ ክልል የተካሄደ መሆኑና የክፍል ልዩነት መኖሩ እንዲሁም የጥናቱ ዘመን ልዩ ያደርጋቸዋል።

አያልያው (2001) በአማርኛ ቋንቋ የፍጥነት ንባብ ክሂል ከአንብቦ የመረዳት ክሂል ጋር ያለው ተዛምዶ፡- በወልዲያ ከፍተኛ መሰናዶ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ የተመሰረተ ጥናት በሚል ርዕስ ያቀረበው ጥናት ቋንቋው በአፍ መፍቻነትና በትምህርት መስጫነት በስፋት በሚያገለግል ክልል ውስጥ የተካሄደ ጥናት በመሆኑና በመሰናዶ ተማሪዎች ላይ የተደረገ በመሆኑ ከዚህ ጥናት ጋር ልዩነት ያለው ሆኖ እናገኛለን። ምክንያቱም ይህ ጥናት ትኩረት ያደረገው በ9ኛ ክፍል ኢ-አፍፈት ተማሪዎች ላይ በመሆኑ ነው።

በረከት ሁሴን (2013) "ሰገን አካባ ህዝቦች ዞን የሰገን ሁለተኛ ደረጃና መሰናዶ ትምህርት ቤት ተማሪዎች በአማርኛ ኢ-አፍ ፈት የሆኑ 9ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ" በሚል ርዕስ ያካሄደችው ጥናት ከዝህ ርዕስ ጋር በቀጥታ ቢገናኝም ከሶታ እና ጥናቱ ከተጠናበት አመት አንጻር ይለያል።

ምዕራፍ ሦስት

የአጠናን ዘዴና ንድፍ

3.1 የጥናቱ ንድፍ

ይህን ጥናት ከግብ ለማድረስ የተመረጠው ተዛምዷዊ የምርምር ስልት ነው። በዚህ የጥናት ስልት በመመርኮዝ የተጠኘዎቹን የአንብቦ መረዳት ችሎታና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ መርምሮ ለማቅረብ እንደሚቻል ታስቧል። በተጨማሪም ጥናቱ በመጠናዊ ዘዴ ላይ የተመሰረተ ነው። በተለያዩ ፈተናዎች መረጃዎች ተሰብስበው ስታቲስቲካዊ ልኬቶች በስራ ላይ በመዋሉ መጠናዊ ስልት ከፍ ያለ አገልግሎት አለው።

3.2 የናሙና አመራረጥ

3.2.1 የትምህርት ቤት አመራረጥ

በዳውሮ ዞን ሃምሳ ሁለት የመንግስት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ይገኛሉ። ካሉት የመንግስት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች መካከል አመቺ ንሞና (Convenience sampling) ዘዴን በመጠቀም ሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተመርጧል። አመቺ ወይም የግኝት ንሞና ተመራማሪው ጥናቱን በቅርበት ባገኛቸውና ጥናቱን ለማካሄድ አመቺ በሆኑለት ሰዎች ላይ ተመርኩዞ ምርምሩን ለማካሄድ የሚመረጥ ዘዴ ነው። በዚህ መሰረት አጥኚዎ የመረጃ አሰባሰቡን ሂደት ጉልበትና ወጪ ቆጣቢ እንዲሁም ቀልጣፋ በሆነ መልኩ መረጃ መሰብሰብ እንዲያስችላት በመኖሪያ አካባቢዎ የሚገኘውን ሂደታ ሁለተኛ ትምህርት ቤትን ለጥናት መርጧለች።

3.2.2 የክፍል ደረጃ አመራረጥ

ለጥናቱ በተመረጠ አዳሪ ትምህርት ቤት ውስጥ ካሉት የክፍል ደረጃዎች 9ኛ ክፍል ተማሪዎችን በአላማ ተኮር የንሞና ዘዴ ተመርጠዋል። የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በአላማ ተኮር የንሞና ዘዴ የተመረጡበት ምክንያት በዚህ የክፍል ደረጃ የሁለተኛ ደረጃ አንደኛ ሳይክል መጀመሪያ በመሆኑና የሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎችን የንባብ ችሎታና ፍጥነት ለመለካትና ተማሪዎች ለደረጃው የሚፈለገውን የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት ይዘው መምጣታቸውን ለመፈተሽ ነው።

3.2.3 የተጠኚዎች ምርጫ

ከትምህርት ቤትና ከክፍል ደረጃ ምርጫ ቀጥሎ የሚመጣው የጥናቱ ተሳታፊ ተማሪዎች ምርጫ ነው። በተተኪሪው ትምህርት ቤት ሁለት የ9ኛ መማሪያ ክፍሎች ይገኛሉ። በየክፍሉ የሚገኙ ተማሪዎች ድልድል 40 (አርባ) በመሆኑ፣ አጠቃላይ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ብዛት 80 ነው። እነዚህን 80 ተማሪዎች እንዳሉ የጥናቱ ተሳታፊዎች ማድረግ አዳጋች ባለመሆኑ በጠቅላይ ንሞና ዘዴ ሁሉም የአዳሪ ትምህርት ቤቱ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች የጥናቱ ተሳታፊ ተደርገዋል።

3.3 የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎች

ይህ ጥናት ሁለት የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎችን ተጠቅሟል። እነሱም አንብቦ የመረዳት ፈተና እና የማንበብ ፍጥነት መለኪያ ፈተና ናቸው።

3.3.1 አንብቦ የመረዳት ፈተና

የተጠኚዎቹ በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከማንበብ ፍጥነት ጋር ያለው ተዛምዶ ምን እንደሚመስል ለማወቅ ፈተና ዋናው የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ ነው። በዚህ መሰረት ለዚህ ጥናት ተተኪሪዎች ሁለት ጊዜ አንብቦ የመረዳት ፈተና በማቅረብ ከተማሪዎቹ የማንበብ ፍጥነት ጋር ያለውን ተዛምዶ ለመመርመር ጥረት ተደርጓል። አጥኚዎ በቅድሚያ አንብቦ የመረዳት ፈተናውን ከመማሪያ መጽሐፉ ሳይሆን ከሌሎች ምንጮች ለአንብቦ መረዳት በሚስማማ መልኩ አዘጋጅታ አቅርባለች (አባሪ አንድ ይመለከቷል)። ምንባቦቹ ከዚህ ቀደም ያነበቧቸውና የተላመዷቸው እንዳይሆኑ በመማሪያ መጽሐፉ የምንባብ አቀራረብ ላይ በመመርኮዝ ከሌላ ምንጭ ተወስደዋል። የቀረበውን የአንብቦ መረዳት ፈተና የይዘት ተገቢነት ለማረጋገጥ ሁለት የመጀመሪያ ዲግሪ ባላቸውና ሁለት በአማርኛ ቋንቋ ማስተማር ሁለተኛ ዲግሪ ያላቸው መምህራን እንዲሁም የጥናቱ አማካሪ በየደረጃው በሰጧቸው አስተያየቶች የጎለበተ ነበር።

አጥኚዎ ሁለት የተለያዩ ምንባቦች እያንዳንዳቸው 15 /አስራ አምስት/ የምርጫ ጥያቄዎችን አካትታ ለፈተና አቅርባለች። በመምህራን አስተያየት መሰረት ሦስት የምርጫ ጥያቄዎች አሻሚ መልስ ያላቸው ሆነው በመገኘታቸው ተለውጠውና ተስተካክለው እንዲቀርቡ ተደርጓል። በመሆኑም አንብቦ የመረዳት ፈተና ጥያቄዎች አጠቃላይ ብዛት 30 ነው። አስተራረሙን የተቃና ለማድረግ 30ዎቹም ጥያቄዎች በሙሉ አንድ የተቆረጠ መልስ ያላቸው የምርጫ ጥያቄዎች ቀርበዋል። በተጨማሪም ጥያቄዎቹ ከቀላል አስከከ ከፍተኛ ማሳሰልንና በጥልቅ ንባብ

ላይ የተመሰረቱ ምላሾችን የሚጠይቁ እንጂ ምንባቦቹን ሳያነቡ በግምትና በአጠቃላይ እውቀት እንዳይመልሱ አስፈላጊው ጥንቃቄ ተደርጓል። በዚህ መሰረት ለሁለት ጊዜ እንዲፈተኑ ተደርጎ የአንብቦ መረዳት ፈተናው እርማት ለእያንዳንዱ ጥያቄ አንድ አንድ ነጥብ በመስጠት ከ30 ነጥብ ታርሟል።

3.3.2 የማንበብ ፍጥነት መለኪያ ፈተና

በተመሳሳይ በአንብቦ መረዳት ፈተናው ተሳታፊ የሆኑት 80 ተጠኝዎች የማንበብ ፍጥነት የሚገኝበትን ደረጃ ለማወቅ የሚረዳ የማንበብ ፍጥነት መለኪያ ምንባብ ለሁለት ጊዜ ቀርቦላቸዋል። የማንበብ ፍጥነት ፈተናው 80 ቃላት ያሉት ጽሁፍ ሲሆን (አባሪ ሁለትን ይመለከቷል) ይኸው ለተጠኝዎቹ ቀርቦላቸው አስፈላጊው የማንበብ ፍጥነት መረጃ ከ80ዎቹ ተማሪዎች ተሰብስቧል።

በሁለቱም የፈተና አውዶች ፈተናው የተካሄደው ሁለት ጊዜ ሲሆን ይህም የፈተናውን አስተማማኝነት ከፍ ለማድረግ ረድቷል።

3.4 የመረጃ አተናተን ዘዴ

ይህ ጥናት ሦስት መሰረታዊ ጉዳዮችን በተሰበሰቡ መረጃዎች ላይ በመመስረት ተንትኖ አቅርቧል። ከእነዚህ መካከል አንዱ መሰረታዊ ጉዳይ <የኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ በምን ደረጃ ላይ ይገኛል?> የሚለው ሲሆን፤ ሁለተኛው ጉዳይ <የኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ የንባብ ፍጥነት ምን ይመስላል?> የሚል እና ሦስተኛው ደግሞ <ኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነታቸው ጋር ያለው ተዛምዶ ምን ይመስላል?> የሚል ነው።

የተሰበሰቡትን መጠናዊ መረጃዎች ትክክለኛነት የሚረጋገጥ ስራ ከተሰራ በኋላ መረጃዎቹ የጥናቱን መሰረታዊ ጥያቄዎች ለመመለስ ባላቸው ግንኙነት መሰረት ተደራጅተዋል። የጥናቱ ተሳታፊዎች የአንብቦ መረዳት ፈተና ከ40 የተገኘ ውጤት በገላጭ ስታቲስቲክስ በድግግሞሽና በፐርሰንት እንዲሁም በገላጭና ድምዳሜያዊ እስታቲስቲክስ ተሰልፏል።

በሌላም በኩል የማንበብ ፍጥነት ለመለካት በስራ ላይ የዋለውን ጽሁፍ ትግበራ አስመልክቶ ለእያንዳንዱ ተጠኝ የተያዘው ውጤት ወደ 20 ተለውጦ የእያንዳንዱ ተጠኝ የማንበብ ፍጥነት ከ20 ያገኘው ውጤት ተመዝግቦ በድግግሞሽ እና በፐርሰንት እንዲሁም በገላጭና ድምዳሜያዊ እስታቲስቲክስ ተሰልፏል።

በመጨረሻም የአንብቦ መረዳት ችሎታ የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ በSPSS version 22 አማካኝነት በፒርሶን ፕሮዳክት ሞመንት የተዛምዶ መለኪያ ተተንትኖ ቀርቧል። በነዚህ እስታቲስቲካዊ ማሳያዎች በመታገዝ ኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት መካከል ምን ዓይነት ተዛምዶ እንደሚታይ ልኬቱ ተመዘኗል።

ምዕራፍ አራት

የመረጃ ትንተና እና ትርጉማ

በዚህ ምዕራፍ ሁለት ንኡሳን ምዕራፎች ቀርበዋል። የመጀመሪያው የጥናቱ ውጤት እስታቲስቲካዊ ትንተናን የሚመለከት ሲሆን ሁለተኛው ክፍል የጥናቱ ውጤት ማብራሪያ የቀረበበት ነው። አስቀድሞ በምዕራፍ ሦስት በተገለጸው መሰረት የጥናቱ መረጃ የተሰበሰበው በጠቅላይ ንሞና ዘዴ ከሁለት መማሪያ ክፍሎች እንዳሉ ከተወሰዱ 80 ተማሪዎች ሲሆን የጥናቱ ተሳታፊዎች አንብቦ በመረዳት ፈተና እና በማንበብ ፍጥነት መረጃ አሰጣጡ ሂደት ተሳትፈዋል። ጠቅላይ ንሞና ዘዴን መጠቀም ያስፈለገው ተጠኝዎቹ የአዳሪ ትምህርት ቤት ተማሪዎች በሁለት መማሪያ ክፍሎች 40 /አርባ/ ሆነው የተደለደሉ በመሆናቸው እነዚህን ተማሪዎች እንዳሉ በመውሰድ የጥናቱ ተሳታፊ ማድረግ አዳጋች አልነበረም።

በአንብቦ መረዳት እና በማንበብ ፍጥነት የተጠኝዎቹ መረጃ የተሰበሰበው እያንዳንዱን የፈተና አይነት በተለያዩ ቀናት ደግሞ በመፈተን ነው። መረጃው የተሰበሰበው አንድን ፈተና ሁለት ጊዜ በመፈተን ሲሆን የተዘጋጁት አንብቦ የመረዳት ፈተና ጥያቄዎች በሁለት ምንባቦች ላይ የተመሰረቱና እያንዳንዳቸው 15 /አስራ አምስት/ ጥያቄዎች ያሏቸው ናቸው። በመሆኑም አንብቦ የመረዳት ፈተናው የታረመው ከ30 ማርክ በመስጠት ነው። በሌላ በኩል የንባብ ፍጥነት ልኬት የተወሰደው በ80 ቃላት በተጻፈ አንድ አንቀጽ ላይ በመመርኮዝ ሲሆን አንቀጹን በተለያዩ ጊዜ ሁለቱ እንዲያነቡ በማድረግ ከ20 ማርክ በማረም መረጃ ተሰብስቧል። በሁለቱ መረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች አማካኝነት የተገኘው እስታቲስቲካዊ መረጃ በቅደም ተከተል በዚህ ምዕራፍ ተተንትኖ ቀርቧል። ከዚህ ቀጥሎ የጥናቱ ተሳታፊዎች ለሁለት ሁለት ጊዜያት አንብቦ በመረዳት ፈተናው እና በማንበብ ፍጥነት ያስመዘገቡት ውጤት ተተንትኖ ቀርቧል።

4.1 የጥናቱ ውጤት ትንተና

4.1.1 አንብቦ የመረዳት ፈተና ውጤት ትንተና

የጥናቱ ተሳታፊዎች አንብቦ በመረዳቱ ፈተና የቀረቡላቸው ሁለት ምንባቦች ሲሆኑ ምንባቦቹን መሰረት ያደረጉ 30 የምርጫ ጥያቄዎች ቀርበውላቸው እርማቱ ከ30 ታርሞ ውጤቱ ተመዝግቧል። ከዚህ በታች በቀረቡት ሁለት ሰንጠረዦች የተጠኝዎቹ አንብቦ የመረዳት ውጤት ስርጭት እንዲሁም አንብቦ የመረዳት ውጤት ገላጭ እስታቲስቲክስ ትንተና ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 1:- የአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ ወጤት ስርጭት ትንተና

የተመዘገበ ወጤት h30	ድግግሞሽ (frequency)	መቶኛ (%)
15	1	1.3
16	1	1.3
17	1	1.3
18	2	2.5
19	4	5.0
20	10	12.5
21	9	11.3
22	4	5.0
23	7	8.8
24	14	17.5
25	10	12.5
26	8	10.0
27	6	7.5
28	3	3.8
>28	0	0
ድምር	80	100

ከላይ በሰንጠረዥ 1 የቀረበው መረጃ እንደሚያመለክተው 80ዎቹ የጥናቱ ተተኪሪዎች በአንብቦ መረዳት ፈተናው ከ30 ያገኙት ወጤት ከዝቅተኛ ወደ ከፍተኛ ተመዝግቦ ቀርቧል። በአንብቦ መረዳት ፈተናው ተጠኝዎቹ ያስመዘገቡት ወጤት እንደሚያመለክተው፣ ዝቅተኛው አንብቦ የመረዳት ፈተና ወጤት 15 ሲሆን፣ ከፍተኛው አንብቦ የመረዳት ፈተና ወጤት ደግሞ 28 ነው። በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ ከ15 በታች እንዲሁም ከ28 በላይ ወጤት ያስመዘገቡ ተማሪ የለም። የአንብቦ መረዳት ፈተና ወጤቱ በግልጽ እንደሚሰላየው ተጠኝዎቹ በሙሉ በአንብቦ መረዳት ፈተናው ማለፊያ ወጤት ያስመዘገቡ ከመሆናቸው በተጨማሪ አንጻራዊ ዝቅተኛ የሚባል ወጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች ቁጥር ዝቅተኛ መሆኑን ከእስታቲስቲካዊ ወጤት ማጠቃለያው መመልከት ይቻላል።

በዚህ መሰረት በአንብቦ መረዳት ፈተናው በዝቅተኛው እና ከፍተኛው ወጤት መካከል የ13 ማርክ ልዩነት መኖሩን መረጃው ያመለክታል። በአንብቦ መረዳት ፈተናው በቁጥር አንጻራዊ

ብዛት ባላቸው ተማሪዎች የተመዘገበው የአንብቦ መረዳት ፈተና ውጤቶች (Mode) 24 ከ30 መሆኑን መረጃው ያመለክታል። ዝቅተኛው አንብቦ የመረዳት ውጤት ብዛት 15 ሲሆን ይህን ውጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች ብዛት 1 (1.3%) ብቻ ሲሆን አንጻራዊ ክፍተኛው አንብቦ የመረዳት ውጤት ደግሞ 28 ሲሆን ይህን ውጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች ብዛት 3 (3.8%) ሆኖ ተመዝግቧል።

ከማለፊያ ማርክ (15) በታች ያገኙ ተጠኚዎች አለመኖራቸው የሚያሳየው ተጠኚዎቹ በአንብቦ መረዳቱ ፈተና ማለፊያ ማርክ እንዳገኙ አመለካኝ ነው። ይህም የሚጠቁመው ተጠኚዎቹ በአብዛኛው በአንብቦ መረዳት ያላቸው ችሎታ አስተማማኝ ደረጃ ላይ የሚገኝ መሆኑን ነው። በአጠቃላይ ከ20 በላይ እስከ 28 ድረስ አንብቦ የመረዳት ውጤት ያስመዘገቡ ተጠኚዎች አጠቃላይ ብዛት 71 (88.75%) ነው። ይህን እስታቲስቲካዊ መረጃ መሰረት በማድረግ መግለጽ እንደሚቻለው በጣም የሚበዙት የጥናቱ ተተኪዎች በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ በጣም ክፍተኛ የሚባል አንብቦ የመረዳት ውጤት ያስመዘገቡ መሆናቸውን ሲሆን በአጠቃላይ በተጠኚዎቹ ዘንድ ክፍ ያለ አንብቦ የመረዳት ችሎታ መኖሩን ጠቁሟል ነው። ከዚህ በመነሳት መግለጽ እንደሚቻለው ታላሚዎቹ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች በአንብቦ መረዳት ጥሩ ችሎታ አላቸው ማለት ይቻላል። የአንብቦ መረዳት ውጤቱን ጠባይ በበለጠ ለመረዳት ፈተናው በተለየ ጊዜ በድጋሚ ቀርቦላቸው የተገኘው ውጤት ስርጭት በሰንጠረዥ 2 በድጋሚ ተሰልቶ ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 2:- የአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ውጤት ስርጭት ትንተና

የተመዘገበ ውጤት h30	ድግግሞሽ (frequency)	መቶኛ (%)
ከ15 በታች	0	0
15	1	1.3
16	1	1.3
17	1	1.3
18	2	2.5
19	4	5.0
20	8	10.0
21	11	13.8
22	4	5.0
23	4	5.0
24	12	15.0
25	10	12.5

26	10	12.5
27	5	6.3
28	4	5.0
>28	3	3.8
ድምር	80	100

ከላይ በሰንጠረዥ 2 የቀረበው መረጃ እንደሚያመለክተው 80ዎቹ የጥናቱ ተተኪሪዎች የአንብቦ መረዳት ፈተናውን በድጋሚ እንዲፈተኑ ተደርጎ ከ30 ያገኙት ውጤት ስርጭት እስታቲስቲካዊ ልኬት ቀርቧል። የውጤት ስርጭቱ እንደሚያመለክተው ከ20 በላይ አንብቦ የመረዳት ውጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች በጣም ዝቅተኛ የውጤት ለውጥ ቢኖርም ጉልህ አይደለም። አስቀድሞ የተፈተኑትን አንብቦ የመረዳት ፈተና ደግመው በመፈተናቸው የአንድ ማርክ ለውጥ ከፍታ ያሳዩ ጥቂት ተማሪዎች ቢኖሩም የፈተናው አጠቃላይ ውጤት የማይዋዥቅ መሆኑ የሚያመለክተው የተገኘውን አንብቦ የመረዳት ውጤት አስተማማኝነት ነው።

ቀደም ሲል በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ የተመዘገበው አንጻራዊ ዝቅተኛ ውጤት 15 በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ለውጥ አልታየበትም። በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ የተመዘገበው አንብቦ የመረዳት ከፍተኛ ውጤት 28 የነበረ ሲሆን በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት በ3 (3.8%) ተማሪዎች 29 ከ30 አንብቦ የመረዳት ውጤት ተመዝግቧል። ይህም ምንም እንኳን ጉልህ የውጤት ለውጥ ነው ለማለት ባያስደፍርም ተጠኚዎቹ አስቀድሞ የተፈተኑትን አንብቦ የመረዳት ፈተና ደግመው በመፈተናቸው በማስታወስ ችሎታ ላይ የተመሰረተ እድገት መሆኑን መገመት ይቻላል።

በአጠቃላይ ሁለት ጊዜ እንዲፈተኑ ተደርጎ ከተሰበሰበው አንብቦ የመረዳት ችሎታ እስታቲስቲካዊ ልኬት መገንዘብ እንደሚቻለው የጥናቱ ተተኪሪ የሆኑት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ መረዳት ያላቸው ችሎታ በተናጠል ሲታይ በአመዛኙ በጣም ጥሩ ደረጃ ላይ የሚገኝ ወይም አስተማማኝ የሚባል ነው ለማለት ይቻላል። የውጤቱን አስተማማኝነት ይበልጥ ለመረዳት እና የአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ እና ፈተና ሁለት ውጤቶችን ልዩነት ለመገንዘብ ይረዳ ዘንድ ከዚህ ቀጥሎ በሰንጠረዥ 3 እና 4 ገላጭ እና ድምዳሜ እስታቲስቲክስ ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 3:- የፈተና አንድ እና ሁለት አንብቦ የመረዳት አማካይ ውጤቶች የገላጭ ስታቲስቲክስ ንጽጽር

አንብቦ መረዳት	የናሙና መጠን (n)	አማካይ ውጤት (mean)	መደበኛ ልይይት (S.D.)	መደበኛ የስህተት አማካይ (Std. Error Mean)
ፈተና አንድ	80	22.98	2.9553	.3304
ፈተና ሁለት	80	23.29	3.1949	.3572

የገላጭ እስታቲስቲክስ መረጃ እንደሚያመለክተው የተጠኚዎቹ የአንብቦ መረዳት ፈተና አማካይ ውጤት በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ 22.98 ሲሆን፣ በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ደግሞ 23.29 ነው። በሁለቱ አንብቦ የመረዳት ፈተና ውጤቶች መካከል የ0.31 አማካይ ውጤት ልዩነት መኖሩን እስታቲስቲክስ ያመለክታል። ይህም የሚያመለክተው የተጠኚዎቹ የቡድን አማካይ ውጤት ከአጋማሽ (mid-point) ከፍ ብሎ የሚገኝ መሆኑን ነው። የአማካይ ውጤቱ መደበኛ ልይይት (Std. Deviation) በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ 2.9553 ሲሆን በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ደግሞ 3.1949 ነው። በሁለቱ አንብቦ የመረዳት ፈተናዎች አማካይ ውጤቶች መካከል የሚታየው የመደበኛ ልይይት ርቀት የ0.2396 ብቻ ነው። ይህም የሚያሳየው እያንዳንዱ ተጠኚ በአንብቦ መረዳት ፈተናው ያስመዘገበው አንብቦ የመረዳት ውጤት ከአማካዩ ያለው ርቀት ጠባብ ወይም የማይዋዥቅ መሆኑን ነው።

መደበኛ የስህተት አማካዩ የሚጠቁመን የውጤት ስርጭቱ ከቡድን አማካይ ውጤቶቹ ያለውን ርቀት ሰፊ ወይም ጠባብ መሆኑን ሲሆን፣ መደበኛ የስህተት አማካዩ ከፍ ማለት የአማካዮቹ ስርጭት ይበልጥ መስፋቱንና የተገኘው አማካይ ውጤት እውነተኛውን የጥናት አካላዮች አማካይ ውጤት (the true population mean) ሊወክል አለመቻሉን ይሆናል። በአንጻሩ ዝቅተኛ መደበኛ የስህተት አማካይ የልይይቱ (variance) ገጽታ ጠባብና የተገኘው አማካይ ውጤት እውነተኛውን የጥናት አካላዮች አማካይ ውጤት የሚወክል መሆኑን ያመለክታል። በዚህ መሰረት በሁለቱም ቡድኖች የተመዘገበው መደበኛ የስህተት አማካይ ከዜሮ በታች በመሆኑ የልይይቱ (variance) ገጽታ ጠባብና የተገኘው አማካይ ውጤት እውነተኛውን የጥናት አካላዮች አማካይ ውጤት የሚወክል ነው።

ይሁንና በሁለቱ ፈተናዎች መካከል የሚታየው የአንብቦ መረዳት አማካይ ውጤት ልዩነት ጉልህ ነው /ጉልህ አይደለም/ የሚለውን ለመወሰን ድምዳሜያዊ እስታቲስቲክስ መጠቀም በማስፈለጉ የዳግም ልኬት ናሙናዎች ቲ-ቴስት ተግባራዊ ሆኗል።

ሰንጠረዥ 4:- የፈተና አንድ እና ሁለት አንብቦ የመረዳት አማካይ ውጤቶች የዳግም ልኬት ናሙናዎች ቲ-ቴስት ንጽጽር

አንብቦ መረዳት	የናሙና መጠን (n)	አማካይ ውጤት (mean)	መደበኛ ልይይት (S.D.)	የነጻነት ደረጃ (df)	የ«ቲ» ዋጋ	የጉልህነት ደረጃ (sig.2-tailed)
ፈተና አንድ	80	22.98	2.9553	79	-5.397	.095
ፈተና ሁለት	80	23.29	3.1949			

p<0.05

ከላይ በቀረበው መረጃ መሰረት ተጠኝዎቹ የአዳሪ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በሁለቱ አንብቦ የመረዳት ፈተና አውዶች ማለትም አንብቦ የመረዳት ፈተና አንድና ሁለት ያስመዘገቧቸው የአንብቦ መረዳት ፈተና ውጤቶች በዳግም ልኬት ናሙና ቲ-ቴስት ጉልህ ልዩነት አለመኖራቸውን ውጤቱ (t= -5.397, df= 79, p= 0.095) አሳይቷል። ይህም በሁለቱ አንብቦ የመረዳት ፈተና አውዶች ተማሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው በ79 የነጻነት ደረጃ የጉልህነት ደረጃ p= 0.095 ጉልህ ልዩነት እንዳልታየ ያመለክታል። ምክንያቱም p= 0.095 የጉልህነት ደረጃ ማጣቀሻ ከሆነው ፓራሜትራዊ እኩልታ p<0.05 በልጦ በመገኘቱ ነው። በቲ-ቴስት እስታቲስቲካዊ ልኬት መሰረት ጉልህ የውጤት ልዩነት አለ ለማለት የሚቻለው p<0.05 (የp ዋጋ ከ0.05 አንሶ ሲገኝ) ብቻ ነው።

4.1.2 የማንበብ ፍጥነት ልኬት ትንተና

ከላይ በቀረበው እስታቲስቲካዊ ትንተና የጥናቱ ተተኪዎች በአንብቦ መረዳት ፈተናው ያስመዘገቡት ቡድናዊ አማካይ ውጤት ከአጋማሹ (mid-point) በላይ እንደሆነና ይህም በተጠኝዎቹ የአማርኛ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ዘንድ አጥጋቢ የሆነ አንብቦ የመረዳት ችሎታ

መኖሩን እንደሚጠቁም ተመልክቷል። ቀጥሎ በተጠኚዎቹ ዘንድ የሚታየው የንባብ ፍጥነት ምን እንደሚመስል እስታቲስቲካዊ ልኬትን መሰረት ያደረገ ትንተና ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 5:- የንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ ውጤት ስርጭት ትንተና

የተመዘገበ ውጤት h30	ድግግሞሽ (frequency)	መቶኛ (%)
<10	0	0
10	3	3.86
11	3	3.86
12	2	2.5
13	3	3.86
14	9	11.3
15	14	17.5
16	15	18.8
17	8	10.0
18	7	8.8
19	13	16.3
20	3	3.8
ድምር	80	100

ከፍ ሲል በሰንጠረዥ 5 በቀረበው መረጃ የጥናቱ ተተኪሪዎች በንባብ ፍጥነት መለኪያ ፈተና አንድ ከ20 ያገኙት ውጤት ከዝቅተኛ ወደ ከፍተኛ ተሰልቶ ቀርቧል። በንባብ ፍጥነት መለኪያ ፈተና አንድ ተጠኚዎቹ ያስመዘገቡት ውጤት እንደሚያመለክተው፣ ዝቅተኛው በንባብ ፍጥነት ፈተና የተመዘገበው ውጤት 10 ሲሆን፣ ከፍተኛው የንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ ውጤት ደግሞ 20 ከ20 ነው። በዚህ መሰረት በማንበብ ፍጥነት ፈተናው በዝቅተኛው እና ከፍተኛው ውጤት መካከል የ10 ማርክ ልዩነት መኖሩን መረጃው ያመለክታል። ይህም በሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ መካከል 50% በሚሆን ልኬት የንባብ ፍጥነት ችሎታ ግለሰባዊ ልዩነት መኖሩን አመለካኝ ነው። በማንበብ ፍጥነት ፈተናው በቁጥር አንጻራዊ ብዛት ባላቸው ተማሪዎች የተመዘገበው ውጤት (Mode) 15 ነው። ይህም የሚያሳየው ተመሳሳይ ወይም ተቀራራቢ ውጤት ያላቸው ተማሪዎች በንባብ ፍጥነት ያስመዘገቡት ውጤት ከአጋማሹ (mid-point) በ25% ገደማ ከፍ ያለ ስለመሆኑ አንዱ ጠቋሚ ነው። በሌላ በኩል ከማለፊያ ማርክ ወይም አጋማሹ (10) በታች ያገኙ ተጠኚዎች አለመኖራቸው የሚያሳየው ተተኪሪዎቹ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ልክ እንደ አንብቦ መረዳቱ ሁሉ የንባብ ፍጥነታቸውም በጥሩ ደረጃ ላይ የሚገኝ መሆኑን አመለካኝ ነው።

ይህን እስታቲስቲካዊ መረጃ መሰረት በማድረግ መግለጽ እንደሚቻለው፣ በመጀመሪያ ደረጃ ልክ በአንብቦ መረዳቱ እንደተመዘገበው ውጤት ሁሉ በጣም ከፍተኛ የሚባል (16 እና በላይ) የማንበብ ፍጥነት ውጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች ቁጥር ከግማሽ በላይ ማለትም 46 (57.5%) መሆኑ የሚያመለክተው በአማካይ በሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ ዘንድ አስተማማኝ የንባብ ፍጥነት ችሎታ መኖሩን ጠቋሚ ነው። ይህም የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ በንባብ ፍጥነታቸው በአብዛኛው በሚጠበቀው የተፎካካሪነት ደረጃ ላይ የሚገኙ መሆናቸውን ለመገመት የሚያስችል ነው።

የንባብ ፍጥነት ውጤቱን ጠባይ በበለጠ ለመረዳት በሰንጠረዥ 6 የንባብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ውጤት ትንተና ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 6:- የንባብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ውጤት ስርጭት ትንተና

የተመዘገበ ውጤት h30	ድግግሞሽ (frequency)	መቶኛ (%)
<10	0	0
10	1	1.3
11	3	3.86
12	3	3.86
13	3	3.86
14	5	6.3
15	16	20.0
16	15	18.8
17	8	10.0
18	7	8.8
19	13	16.3
20	6	7.5
ድምር	80	100

ከፍ ሲል በሰንጠረዥ 6 የቀረበው የንባብ ፍጥነት ፈተና ሁለት እስታቲስቲካዊ ልኬት መረጃ እንደሚያሳየው የተጠኝዎቹ የማንበብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ውጤት ልኬት ከፈተና አንድ እምብዛም ልዩነት የሚታይበት አይደለም። ይሁንና የንባብ ፍጥነትን ለመለካት የቀረበው ፈተና የተፈተኑትን ደግሞ በመፈተን ብልሃት ላይ የተመሰረተ በመሆኑ ለሁለተኛ ጊዜ ተጋልጦ (ያነበቡትን ደግመው የማንበብ እድል) ማግኘታቸው መጠነኛ የውጤት ለውጥ እንዲያስመዘገቡ ሳይረዳቸው እንዳልቀረ መገመት ይቻላል። ይሁንና በንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ እና ፈተና

ሁለት መካከል ጉልህ ልዩነት መኖር አለመኖሩን ለመመዘን ከዚህ ቀጥሎ ገላጭ እና ድምዳሜ እስታቲስቲክስ ተሰልቶ ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 7:- የፈተና አንድ እና ሁለት የንባብ ፍጥነት አማካይ ውጤቶች የገላጭ ስታቲስቲክስ ንጽጽር

የማንበብ ፍጥነት	የናሙና መጠን (n)	አማካይ ውጤት (mean)	መደበኛ ልይይት (S.D.)	መደበኛ የስህተት አማካይ (Std. Error Mean)
ፈተና አንድ	80	16.01	2.6695	.2985
ፈተና ሁለት	80	16.30	2.5477	.2849

ከፍ ሲል ከቀረበው ገላጭ እስታቲስቲክስ ተጨማሪ መረጃ ማግኘት እንደሚቻለው የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ የፈተና አንድ የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.01 ከ20 ከመደበኛ ልይይት 2.6695 ጋር ሲሆን የፈተና ሁለት የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.30 ከመደበኛ ልይይት 2.5477 ጋር ሆኖ ተመዝግቧል። ይህም በአንድ በኩል የተጠኒዎቹ የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት በሁለቱም የፈተና አውዶች አጥጋቢ ደረጃ ላይ የሚገኝ መሆኑን የሚጠቁም ነው።

መደበኛ የስህተት አማካይ ከ0.5 በታች መሆንም በጥናት አካላዮቹ መካከል ከፍ ያለ ወይም ሰፊ የውጤት መቀራረብ መታየቱን ለመገንዘብ የሚያስችል ነው። በሌላ አገላለጽ በጥናት አካላዮቹ መካከል ያለው የንባብ ፍጥነት ልዩነት ጠባብ ነው ለማለት የሚቻለው መደበኛ የስህተት አማካይ ከ0.5 በታች የሆነ እንደሆነ ነው። በዚህ መሰረት መደበኛ የስህተት አማካይ በንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ 0.2985 እንዲሁም በፈተና ሁለት 0.2849 በመሆኑ በሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ የንባብ ፍጥነት ውጤት መካከል መራራቅ እንደማይታይ እስታቲስቲካዊ መረጃው ይጠቁማል። ይሁንና በሁለቱ የፈተና ውጤቶች መካከል ጉልህ ልዩነት መኖር አለመኖሩን ለማወቅ የዳግም ልኬት ናሙና ቲ-ቴስት ተግባራዊ ተደርጓል። ሰንጠረዥ 8 ይህንኑ ይዘ ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 8:- የማንበብ ፍጥነት ፈተና አንድ እና ፈተና ሁለት ውጤት ንጽጽር በዳግም ልኬት ናሙናዎች ቴ-ቴስት

የማንበብ ፍጥነት	የናሙና መጠን (n)	አማካይ ውጤት (mean)	መደበኛ ልዩይት (S.D.)	የነጻነት ደረጃ (df)	የ«ቴ» ዋጋ	የጉልህነት ደረጃ (sig.2-tailed)
ፈተና አንድ	80	16.01	2.6695	79	-5.646	.084
ፈተና ሁለት	80	16.30	2.5477			

p<0.05

ከፍ ሲል በሰንጠረዥ 8 በቀረበው መረጃ መሰረት ተጠኝዎቹ በሁለቱ የንባብ ፍጥነት መለኪያ ፈተናዎች ያስመዘገቧቸው የማንበብ ፍጥነት ፈተና ውጤቶች በዳግም ልኬት ቴ-ቴስት ጉልህ ልዩነት አለማሳየቱን ውጤቱ (t= -5.646, df= 79, p= 0.084) አሳይቷል። p= 0.084 የጉልህነት ደረጃ ማጣቀሻ ከሆነው ፓራሜትራዊ እኩልታ p<0.05 በልጦ መገኘቱን ልብ ይሏል። በቴ-ቴስት እስታቲስቲካዊ ልኬት መሰረት ጉልህ የውጤት ልዩነት አለ ለማለት የሚቻለው የp ዋጋ ከ0.05 አንሶ መገኘት ሲቻል ብቻ ነው።

ከዚህ በላይ በቀረቡት ሁለት እስታቲስቲካዊ ትንተናዎች የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት በምን ደረጃ ላይ እንደሚገኙ በተናጠል ለመፈተሽ ተሞክሯል። የተገኙት እስታቲስቲካዊ ውጤቶች እንደሚያሳዩት የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት ደረጃ በሚጠበቀው መልኩ በአጥጋቢ ደረጃ ላይ የሚገኙ መሆናቸውን ለማጠቃለያ ተችሏል። ይሁንና የዚህ ጥናት አብይ ትኩረት በተጠኝዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት መካከል የሚታየውን ተዛምዶ መፈተሽ እንደመሆኑ መጠን ይህንኑ በፐርሰን ፕሮዳክት ሞመንት እስታቲስቲካዊ ልኬት ተሰልቷል።

4.1.3 የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ

4.1.3.1 አንብቦ የመረዳት ፈተና አንድ እና የንባብ ፍጥነት ፈተና አንድ ተዛምዶ

ሰንጠረዥ 9:- የፈተና አንድ የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ ልኬት

		አንብቦ መረዳት ፈተና 1	የንባብ ፍጥነት ፈተና 1
አንብቦ መረዳት ፈተና 1	Pearson Correlation	1	.775**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	80	80
የንባብ ፍጥነት ፈተና 1	Pearson Correlation	.775**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	80	80

ከፍ ሲል የቀረበው የፒርሰን ተዛምዶ ልኬት ሲሆን ውጤቱ እንደሚያመለክተው በተጠኝዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል ከፍተኛ በሆነ መጠን በባለ ሁለት ጫፍ ትይዩ የሆነ አዎንታዊ ተዛምዶ (r_{xy} 0.775) እንደሚታይ እስታቲስቲካዊ መረጃው ያመለክታል። ይህም ማለት የተጠኝዎቹ የአንብቦ መረዳት ችሎታ ሲጨምር በዚያው ልክ የንባብ ፍጥነታቸውም መጨመር ያሳያል ማለት ይሆናል። የፒርሰን ተዛምዶው ለ1.00 ያለው ቅርበት (r_{xy} 0.775) ጉልህ ነው። በአጠቃላይ በአማርኛ ሁለተኛ ቋንቋ የአዳሪ ትምህርት ቤቱ ተማሪዎቹ ዘንድ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት መካከል ባለ ሁለት ጫፍ ጉልህ አዎንታዊ ተዛምዶ የሚታይበት እስታቲስቲካዊ ውጤት መታየቱን የጥናቱ ውጤት አረጋግጧል።

4.1.3. አንብቦ የመረዳት ፈተና ሁለት እና የንባብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ተዛምዶ

ሰንጠረዥ 10:- የፈተና ሁለት የአንብቦ መረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት ተዛምዶ ልኬት

		አንብቦ መረዳት ፈተና 2	የንባብ ፍጥነት ፈተና 2
አንብቦ መረዳት ፈተና 2	Pearson Correlation	1	.767**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	80	80
የንባብ ፍጥነት ፈተና 2	Pearson Correlation	.767**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	80	80

በተመሳሳይ መልኩ በሰንጠረዥ 10 በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት እና በማንበብ ፍጥነት ፈተና ሁለት መካከል የሚታየው ተዛምዶ (r_{xy} 0.767) በሰንጠረዥ 9 ስር ተተንትኖ ከቀረበው እስታቲስቲካዊ ውጤት (r_{xy} 0.775) ጋር በእጅጉ ተቀራራቢ ነው። በሁለቱ ፈተና አውዶች የተገኙ የፒርሰን ፕሮዳክት ሞመንት እስታቲስቲካዊ ውጤቶችን መሰረት በማድረግ መግለጽ እንደሚቻለው በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ አዳሪ ትምህርት ቤት የሚማሩ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል ከፍተኛ አዎንታዊ ተዛምዶ መኖሩን የጥናቱ ውጤት አመለካከቷል።

4.2 የጥናቱ ውጤት ትርጉሚያ

የዚህ ጥናት አላማ በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ አዳሪ ትምህርት ቤት የሚማሩ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል የሚታየው ተዛምዶ ምን እንደሚመስል መመርመር ነበር። በዚህ መሰረት ጥናቱ ሦስት መሰረታዊ ጥያቄዎችን መመለስ ሞክሯል። እነሱም፡- (1) የሂደታ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ኢ-አፍ ፈት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምን ይመስላል? (2) የኢ-አፍ ፈት ተማሪዎቹ በአማርኛ ቋንቋ የንባብ ፍጥነት ምን ይመስላል? እና (3) ኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነታቸው ጋር ያለው ተዛምዶ ምን ይመስላል? የሚሉ ናቸው። የተገኙት ውጤቶች እርስ በእርስ ተገናዛቢና ወጥነት ባለው መልኩ የተጠኚዎቹን አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት እንዲሁም በሁለቱ ተላውጦዎች መካከል የሚታየውን ተዛምዶ ለመተንበይ አስችለዋል።

Mayer (2003) እንደገለጹት፤ አንብቦ መረዳት ለንባብ የቀረበውን ጽሁፍና የአንባቢውን አእምሯዊ እውቀት እንዲሁም ስነ ልሳናዊ ችሎታ በሂደት በማገናኘት ለተጻፈው ጽሁፍ ትርጉም መስጠት ነው። አንብቦ መረዳት የአንድን ጽሁፍ ሀሳብ መረዳትንና በሚገባ መጨበጥን የሚገልጽ እሳቤ እንደሆነና የጸሀፊውን ሀሳብ ወይም መልእክት መለየትን፤ አውዳዊ ፍቾዎችን መገንዘብንና ከአውዱ ውጭ የሆኑ ፍቾዎችንም መረዳትን የሚያጠቃልል ብሎም በተገቢ አንብቦ የመረዳት ብልሃት ግንዛቤ የሚገነባ እንደሆነ ይገልጻሉ። Sheng (2000) እንደጠቆሙት፤ የአንብቦ መረዳት ተግባር ተማሪዎች ተጠይቃዊ እውቀትንና ግምትን በመጠቀም በጽሁፍ ውስጥ ግልጽ በሆነ መልኩ ያልተቀመጡ ሀሳቦችን አንብበው የሚረዱበትን ሁኔታ የሚጠቁም ጉዳይ ነው። የዚህ አይነቱ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ደግሞ በግልጽ ከሚታዩት መረጃዎች በመነሳት የምንባቡን አጠቃላይ ሀሳብ መለየትን፤ ፍሬ ሀሳቡን ወይም

ጭብጡን መለየትን፣ ደጋፊ ሀሳቦችን ለይቶ ማወቅን፣ በምክንያትና ውጤት ትስስር የተነሳ ተከትሎ ሊመጣ ይችላል ተብሎ የሚገምተውን ነገር መገመትን፣ በጽሑፍ ውስጥ ግልጽ በሆነ መልኩ የተቀመጠውን መነሻ ሀሳብ በፍንጭነት በመጠቀም የገፁ-ባህሪያትን ባህሪ መገንዘብን፣ ፀሀፊው የተጠቀመበትን ቋንቋ ፍች በትክክል መለየትን፣ ወዘተ የሚመለከት ነው።

በዚህ መሰረት የጥናቱ ግኝት እንዳመለከተው የተተኪሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ የቡድን አማካይ ውጤት እንደሚጠበቀው ከፍ ያለ ነው። የገላጭ እስታቲስቲክስ መረጃ እንደሚያመለክተው የተጠኚዎቹ የአንብቦ መረዳት ፈተና አማካይ ውጤት በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ 22.98 ሲሆን፣ በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ደገም 23.29 ነው። ይህ የአንብቦ መረዳት የቡድን አማካይ ውጤት በእርግጥ ከፍ ያለ ነው። ተጠኚዎቹ በአብዛኛው በተመሳሳይ የትምህርት አቀባበል ባህሪያቸው ተመርጠው በታላሚው አዳሪ ትምህርት ቤት እንዲማሩ የተደረጉ መሆናቸው ለውጤቱ ከፍ ማለት የራሱ ድርሻ እንዳለው አመለካኝ ነው።

በሌላም በኩል በፍጥነት ማንበብ ቃላትን በትክክል መጥራት፣ ወዲያውኑ በፍጥነት ቃላትን የመገንዘብ ሂደት፣ ቃላቱን በትክክለኛ አጠራር የመግለጽ ችሎታ ንኡሳን ክህሎችን ያካትታል (Rasinski, 2009፣ Pinner-Wilger, 2008)። Rasinski (2009)፣ ለማንበብ ችሎታ መሰረታዊ ናቸው ካላቸው መስፈርቶች መካከል አንዱና ዋናው በፍጥነት ማንበብ ሲሆን፣ ድምጽን ለይቶ ማወቅ፣ የፊደላት እውቀት፣ የቃላት እውቀት፣ እንዲሁም አንብቦ መረዳት ከአቀላጥፎ ማንበብ ጋር በመገናኘት የማንበብ ችሎታን ለመገንባት እንደሚረዱ ተገልጿል። Mayer (2003)፣ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነት ተገናዝቦ መታየት እንደሚገባውና አንባቢዎች አንድን ዕሁፍ በአማካይ የንባብ ፍጥነት አንብበው 70 ከመቶ ውጤት ካመጡ ጥሩ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እንዳላቸው ገልፀዋል። በዚህ መሰረተሃሳብ መነሻነት የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ የማንበብ ፍጥነት እስታቲስቲካዊ ውጤት እንዳመለከተው ተማሪዎቹ በአማርኛ ቋንቋ ማንበብ ፍጥነታቸውም አጥጋቢ ውጤት የሚታይባቸው መሆናቸውን ፍተሻው አረጋግጧል።

የንባብ ፍጥነት ከአንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ከፍተኛ ተዛምዶ እንዳለው ምሁራን ያስገነዝባሉ። ከነዚህም ውስጥ Nuttal (2000)፣ ጥሩ አንባቢ ቃል በቃል አያነብም፣ ከደካማ አንባቢ በተሻለ ፈጣን የአይን እንቅስቃሴ ሲኖረው በአጭር ጊዜ ውስጥ በርካታ ቃላትን የመቃኘት ችሎታ አለው። እንዲሁም የጥሩ አንባቢ ባህሪ በአጭር ጊዜ ውስጥ በርካታ ቃላት በመቃኘት ቃል በቃል ሳይሆን በአፍታ እይታ ማንበብ መቻል ነው። ፈጣን

አንባቢዎች በአንድ በተፃፈ ነገር ላይ ያለውን ቃል እየቆጠሩ ሳይሆን አያይዘውና አከታተለው ስለሚያነቡ የሀሳብ መቆራረጥ ወይም መበጣጠስ ችግር አያጋጥሟቸውም። ይህም የተሟላና ትርጉም ያለው ሃሳብ ለመያዝ ያግዛቸዋል። በመሆኑም የመረዳት አቅማቸውም ከፍተኛ ነው።

በጥናቱ ግኝት መሰረት ከቀረበው ገላጭ እስታቲስቲክስ መረዳት እንደሚቻለው የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ የፈተና አንድ የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.01 ከ20 ከመደበኛ ልይይት 2.6695 ጋር ሲሆን የፈተና ሁለት የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.30 ከመደበኛ ልይይት 2.5477 ጋር ሆኖ ተመዝግቧል። ይህም በተጠኚዎቹ ዘንድ ልክ እንደ አንብቦ መረዳቱ ሁሉ አበረታች የንባብ ፍጥነት አለ ለማለት የሚያስችል ነው።

በተለይ የንባብ ፍጥነት ፈተናዎቹን እስታቲስቲካዊ መረጃዎች መሰረት በማድረግ መግለጽ እንደሚቻለው፣ በአንብቦ መረዳቱ እንደተመዘገበው ውጤት ሁሉ በጣም ከፍተኛ የሚባል 16 ከ20 እና በላይ ውጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች ከ50% በላይ መሆናቸው የሚያመለክተው በአብዛኛው በሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ ዘንድ ከፍ ያለ የንባብ ፍጥነት ተፎካካሪነት መኖሩን ጠቁሟል ነው።

ሦስተኛውና የመጨረሻው የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄ ኢ-አፍ ፈት ተማሪዎቹ በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነታቸው ጋር ያለው ተዛምዶ ምን እንደሚመስል መፈተሽ ነው። Fry (2005፣12) እንደገለጹት፣ የንባብ ችሎታ ብያኔ የሚመነጨው ከንባብ ፍጥነትና ከአንብቦ መረዳት ግንዛቤ ውስጥ ነው። ስለዚህ አንድ ጥሩ የንባብ ችሎታ ያለው ሰው በአማካይ ከሚታወቀው የንባብ ፍጥነትና አንብቦ የመረዳት ደረጃ በላይ አንብቦ መረዳትና በፍጥነት ማንበብ ይጠበቅበታል። ይህም የንባብ ችሎታ መለኪያ ዕድሜንና የትምህርት ደረጃን መሰረት ያደረገ ይሆናል። ከዚህ የምንረዳው የንባብ ችሎታ ማለት ከንባብ ፍጥነትና አንብቦ ከመረዳት ጋር የተያያዘ መሆኑን ነው። በዚህ መሰረተሃሳብ መነሻ የተጠኚዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነት ጋር ያለው ግንኙነት በፐርሰን የተዛምዶ መለኪያ ተፈትሷል።

በዚህ መሰረት በሁለት የፈተና አውዶች በተወሰደው መረጃ ትንተና እንደተረጋገጠው በተጠኚዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል ቀጥተኛ በሆነ መንገድ በባለ

ሁለት ጫፍ ትይዩ የሆነ ከፍተኛ አዎንታዊ ተዛምዶ (r_{xy} 0.767) እና (r_{xy} 0.775) እንደሚታይ እስታቲስቲካዊ መረጃው ያመለክታል። ይህም ማለት የተጠኚዎቹ የአንብቦ መረዳት ችሎታ ሲጨምር በዚያው ልክ የንባብ ፍጥነታቸውም መጨመር እንደሚያሳይ ተረጋግጧል። በአጠቃላይ በአማርኛ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ ዘንድ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት መካከል ባለ ሁለት ጫፍ ጉልህ አዎንታዊ ተዛምዶ የሚታይበት እስታቲስቲካዊ ውጤት መታየቱን የጥናቱ ውጤት አረጋግጧል።

ከዚህ መረዳት እንደሚቻለው አንብቦ መረዳትና የንባብ ፍጥነት በአንድነት መዳበር ያለባቸው ክሂሎች እንደሆኑ እና በፍጥነት ማንበብ ነገሮችን በቀለጠፈ መልኩ ለመረዳት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው ሲሉ Nutall (1982)፣ Bell (2001) ያቀረቡት ገለጻ እውነታነት ያለው መሆኑን ነው።

ለማጠቃለል ባለንበት ዘመን አቀላጥፎ ማንበብና አንብቦ የመረዳት ችሎታ የማይነጣጠሉና ተማሪዎች በሚኖሩበት በመረጃ የሚመራ አለም ውስጥ ውጤታማ እንዲሆኑ የሚያግዛቸው እንደሆነ ይታመናል። በዚህ መሰረት የማንበብ መርሃ ግብሮች ተማሪዎቹ አስፈላጊዎቹን የማንበብ ክሂል በመረዳት በህትመት ይሁን በኤሌክትሮኒክስ ዘዴ አቀላጥፈው ማንበብና አንብበው መረዳት ማስቻል ይኖርበታል። በዚህ መሰረት በጥናቱ ተተኪሪ ሂደታ ሁለተኛ ደረጃ አዳሪ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ዘንድ የሚታየውን አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት ከፍ ባለ የተፎካካሪነት ደረጃ ላይ የሚገኝና የሚበረታታ መሆኑን የጥናቱን ግኝት መሰረት በማድረግ መግለጽ ይቻላል።

ምዕራፍ አምስት

የጥናቱ ማጠቃለያና የመፍትሄ ሃሳቦች ጥቆማ

የዚህ ጥናት ዋነኛ ትኩረት በዳውሮ ዞን ካሉ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች መካከል አንዱ በሆነው በሂደታ ሁለተኛ ደረጃ አዳሪ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል የሚታየውን ተዛምዶ መመርመር ነው። የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄዎች (1) የኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ በምን ደረጃ ላይ ይገኛል? (2) የኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ የንባብ ፍጥነት ምን ይመስላል? እና (3) ኢ-አፍ ፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከንባብ ፍጥነታቸው ጋር ያለው ተዛምዶ ምን ይመስላል? የሚሉ ሲሆኑ፣ ጥናቱ ሦስቱን መሰረታዊ ጥያቄዎች መነሻ በማድረግ እና ሁለት ሁለት ጊዜ የተሰጡ ፈተናዎች መረጃዎችን መሰረት በማድረግ በተጠኝዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ፣ የንባብ ፍጥነት በተናጠል ከመረመረ በኋላ በተጠኝዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የንባብ ፍጥነት መካከል ያለውን ተዛምዶ በእስታቲስቲካዊ መንገድ ፈትሷል። በምእራፍ አራት በቀረበው የጥናቱ ውጤት ትንተና እና ማብራሪያ በመደገፍ ከሚከተለው ማጠቃለያ ላይ ተደርጏል።

5.1 ማጠቃለያ

የጥናቱ ግኝት እንዳመለከተው የተተኪሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ የቡድን አማካይ ውጤት በሚጠበቀው መልኩ ከፍ ያለ ነው። የገላጭ እስታቲስቲክስ መረጃ እንደሚያመለክተው የተጠኝዎቹ የአንብቦ መረዳት ፈተና አማካይ ውጤት በአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ 22.98 ከ30 ሲሆን፣ በአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት ደገሞ 23.29 ነው። ይህ የአንብቦ መረዳት የቡድን አማካይ ውጤት በእርግጥ ከፍ ያለ ነው። ተጠኝዎቹ በአብዛኛው በተመሳሳይ የትምህርት አቀባበል ባህሪያቸው ተመርጠው በታላሚው አዳሪ ትምህርት ቤት እንዲማሩ የተደረጉ መሆናቸው ለውጤቱ ከፍ ማለት የራሱ ድርሻ እንዳለው አመለካኝ ነው።

ከቀረበው ገላጭ እስታቲስቲክስ መረዳት እንደሚቻለው የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ የፈተና አንድ የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.01 ከ20 ሲሆን የፈተና ሁለት የንባብ ፍጥነት የቡድን አማካይ ውጤት 16.3 ሆኖ ተመዝግቧል። ይህም በተጠኝዎቹ ዘንድ ልክ እንደ አንብቦ መረዳቱ ሁሉ አበረታች የንባብ ፍጥነት አለ ለማለት የሚያስችል ነው። በተለይ የንባብ ፍጥነት ፈተናዎቹን እስታቲስቲካዊ መረጃዎች መሰረት በማድረግ መግለጽ እንደሚቻለው፣

በአንብቦ መረዳቱ እንደተመዘገበው ውጤት ሁሉ በጣም ከፍተኛ የሚባል 16 ከ20 እና በላይ ውጤት ያስመዘገቡ ተማሪዎች ከ50% በላይ መሆናቸው የሚያመለክተው በአብዛኛው በሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ ዘንድ ከፍተኛ የሥራ ፍጥነት ተፎካካሪነት መኖሩን ጠቁሟል ነው።

በሁለት የፈተና አውዶች በተደጋጋሚ በተወሰደው መረጃ ትንተና እንደተረጋገጠው በተጠኚዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት መካከል ቀጥተኛ በሆነ መንገድ በባለ ሁለት ጫፍ ትይዩ የሆነ ከፍተኛ አዎንታዊ ተዛምዶ (r_{xy} 0.767) እና (r_{xy} 0.775) እንደሚታይ እስታቲስቲካዊ መረጃው ያመለክታል። ይህም ማለት የተጠኚዎቹ የአንብቦ መረዳት ችሎታ ሲጨምር በዚያው ልክ የንባብ ፍጥነታቸውም መጨመር እንደሚያሳይ ተረጋግጧል። በአጠቃላይ በአማርኛ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎቹ ዘንድ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የማንበብ ፍጥነት መካከል ባለ ሁለት ጫፍ ጉልህ አዎንታዊ ተዛምዶ የሚታይበት እስታቲስቲካዊ ውጤት መታየቱን የጥናቱ ውጤት አረጋግጧል።

5.2 የመፍትሄ ሃሳቦች ጥቆማ

የጥናቱን ግኝቶች መሰረት በማድረግ እና በክለሳ ድርሳናት በመታገዝ አጥኚዎች የሚከተሉትን የመፍትሄ ሃሳቦች በመጠቀም ጥናቷን ለማጠቃለል ትወዳለች።

ጥናቶች እንደጠቆሙት፤ የንባብ ችሎታን ለማሳደግ የሚረዱ የተለያዩ የማስተማሪያ ብልሃቶች አሉ። ከእነዚህ መካከል የጮክታ ንባብ፣ ደጋግሞ ማንበብ፣ አቀላጥፎ የማንበብ ችሎታን ማሳደግ፣ በግል በለሆሳስ ማንበብ፣ በቡድን ማንበብ፣ በጥንድ ማንበብ፣ በአቻዊ መደጋገፍ ማንበብ፣ በልምምድና በትብብር ማንበብ እና የመሳሰሉት ተጠቃሽ ናቸው። በመሆኑም የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች የሚመጡ የንባብ ፍጥነትና አቀላጥፎ የማንበብ ብልሃቶችን አቅደው ስራ ላይ በማዋል የተማሪዎቻቸውን የማንበብ ፍጥነት፣ አቀላጥፎ የማንበብ ብቃት እንዲሁም አንብቦ የመረዳት ችሎታ ለማሻሻል ያላለለ ድጋፍ ቢያደርጉላቸው መልካም ይሆናል።

አንብቦ የመረዳት ብልሃቶችን የቋንቋ ትምህርት አካል አድርጎ በስርአተ ትምህርት እና በመማሪያ ማስተማሪያ መፅሀፍ ውስጥ በማካተት ቢቀርብ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች በማንበብ ሂደት አንብቦ የመረዳት ብልሃቶችን እየተለማመዱ ጥሩና በራሳቸው አንብቦ የመረዳት ችሎታ የሚተማመኑ እንደሚያደርጋቸው ጥናቶች ያመለክታሉ። በመሆኑም የመማሪያ መጽሐፍ የሚያዘጋጁ ባለሙያዎች በመማሪያ መጽሐፍ ክለሳ ወቅት ልዩ ልዩ አንብቦ የመረዳት

ብልሃቶችን ከአንብቦ መረዳት ጋር አቀናጅተው ቢያቀርቡ መልካም ነው። ለምሳሌ፦ በትብብር መማር በቋንቋ ማስተማሪያ አውድ በየትኛውም የክፍል ደረጃ ለሚማሩ፣ በተለይ በዝቅተኛ አቀላጥፎ የማንበብ እና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ላይ ለሚገኙ አማርኛ አፍ መፍቻም ሆነ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች የንባብ ፍጥነትም ሆነ አቀላጥፎ የማንበብ እና አንብቦ የመረዳት ችሎታን ለማሻሻል እንዲሁም በመማር ማስተማሩ ሂደት ንቁ ተሳታፊ ለማድረግ የተሻለ አማራጭ ዘዴ ነው። በመሆኑም የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በትብብር መማር ዘዴን የአተገባበር መርሆዎች በመከተል ቢያስተምሩ የተማሪዎቻቸውን የንባብ ፍጥነት፣ አቀላጥፎ የማንበብና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ለማሳደግ እንደሚያስችላቸው ይታሰባል።

ተማሪዎች በአንብቦ መረዳት እንዲበረታቱ ከሚማሩት ትምህርት ጋር በተያያዘ አውዳዊና ወቅታዊ ግብረ-መልስ ማግኘት ያስፈልጋቸዋል። በተለይ ሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ስለራሳቸው የመማር ተሞክሮ ራሳቸው ግብረ-መልስ መስጠትን መለማመድ ይኖርባቸዋል። ወቅቱን የተከተለ የግብረ-መልስ ልምድ ተማሪዎቹ በሚማሩት ትምህርት ከጊዜ ወደ ጊዜ መሻሻል እንዲያሳዩ አጋኝ ነው። አዎንታዊ ግብረ-መልስ በመምህሩና በተማሪዎቹ መካከል አዎንታዊ መስተጋብር ለመፍጠር ጉልህ አስተዋጽኦ ያለው ከመሆኑም በላይ ለተማሪዎቹ ጥሩ የማበረታቻ ስልት ነው። በመሆኑም መምህራን ለተማሪዎች ወቅታዊና አውዳዊ ግብረ-መልስ እየሰጡ ተማሪዎቹን በአሳታፊ ማስተማሪያ ዘዴዎች ዙሪያ እያበረታቱ ቢጓዙ ተመራጭ ይሆናል።

ዋቢዎች

መኮንን ናና። (2000)። “በአዊኛ አፋቸውን የፈቱ የ8ኛ ክፍል ተማሪዎች በአማርኛ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ግምገማ።” ለሁለተኛ ድግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት፤ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፤ አዲስ አበባ (ያልታተመ)።

ትምህርት ሚኒስቴር። (2007)። አማርኛ እንደ አፍ መፍቻ ቋንቋ የመምህራን ማሰልጠኛ ማንዋል። አዲስ አበባ፤ ትምህርት ሚኒስቴር

እሱባለዉ ወልደገብርኤል። (2000)። «የማንበብ ብልሃትን በግልጽ ማስተማር አንብቦ የመረዳት ወጤትን ለማጎልበት እና ለማንበብ ብልሃት ሽግግር ስያለው አስተዋጽኦ።» ለዶክትሬት ድግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት፤ አዲስ አበባ፤ አድስ አበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)።

አለም እሸቱ። (1995)። “ንባብ፣ አንብቦ የመረዳት እና የአንብቦ መረዳት ጥያቄዎች አቀራረብ።” አዲስ አበባ (ያልታተመ)።

አያልያው አንተነህ። (2001)። “በአማርኛ ቋንቋ የፍጥነት ንባብ ክህል ከአንብቦ መረዳት ክህል ጋር ያለው ተዛምዶ።” በወልዲያ የከፍተኛ መስናድ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት በ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ የተመሰረተ ጥናት ለሁለተኛ ድግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት፤ አዲስ አበባ ፣ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)።

ወንድይፍራው ይልማ። (2013)። «አማርኛ ሁለተኛ ቋንቋቸው የሆኑ የአስረኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የንባብ ፍጥነት ተዛምዶ ፍተሻ።» ለሁለተኛ ድግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት፤ ጂማ ዩኒቨርሲቲ ፣ ጂማ (ያልታተመ)

Anderson, N. J. (2009) “Improving Reading Speed Activities For Classroom” *English Teaching Forum* vol.37, no.2

Alderson, J. and Urguhart, A. (eds). (1984) *Reading in a Foreign Language*. New York: Longman.

April. Anderson, R.C. et al. (1988). Growth in Reading and How Children Spend their Time Outside of School. *Reading Research Quarterly*, 23(3) .pp.285-303. <http://www.tureboread.com>

- Bell, T. (2001). "Extensive Reading Speed and Comprehension." *The Reading Matrix*, vol. 1, No. 1, April. http://www.Reading_Matrix.com/Articles/bell/indexhtml.
- Fry, E. (2003) *Reading Faster: A Drill Book*. Cambridge: Cambridge University press.
- Grabe, W. and L.F. Stoller. (2002). *Teaching and researching Reading*. Harlow: Pearson Education.
- Greenwood, J. (2001). "Compensation and Reading". In Abbott, G. and Wingard, P. (eds) *Teaching of English as an International Language: A practical Guide*. Oxford; Oxford University Press.
- Grellet, F. (2001) *Developing Reading skills: A Practical Guide to Reading : comprehensive Exercise* (1st ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Hughes, A. (1989). *Testing for Language Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lindsay and Knight (2006) *Learning and Teaching English*. Oxford: Oxford University Press.
- Madsen, H.S. (2003). *Techniques in Testing*. New York: Oxford University Press.
- May, F.B. (1990). *Reading as Communication in an Interacting Approach* (3rd ed.). New York: Merrill Publishing Company.
- Mayer, R. E. (1996). Learning Strategies for Making Sense out of Expository Text. The SOI Model for Guiding Three Cognitive Processes in Knowledge Construction. *Educational Psychologist Review*, 8, pp 357- 371.
- Narayanaswamy, K.R. (1975) "The Measurement of Reading Ability". *ELT Journal* 29 (2) 144-147.
- Nelson, H. (1963). "Overcoming Reading Deficiencies at the College Level." *Journal of Developmental Reading*. Vol.6, P.P 238.
- Nuttall, C. (2000). *Teaching Reading Skills*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Perfetti, C.A. (2005). *Reading Ability*. Oxford: Oxford University Press.

Pikulski, J.&Chard,D.J.(2005). Fluency: Bridge between de- coding and reading comprehension.
The Reading Teacher

Sheng, H.S (2000). " A Cognitive Model for Teaching Reading Comprehension." *English T e
achin g Forum* Vol. 38, No.4, October.

Snow, C. (2001). "Learning to Read in Second Language". In TOSL Quarterly.

Volume 35/4 PP 599-601

Urquhart, S. and Weir, C. (1998). Reading in a Second Language: Process, Product and
Practice. London: Longman.

Weier,C.J. (1990) *Communicative Language Testing*. London: Prentice - Hall.

Williams,E. (2000). *Reading in The Language Classeoom*. London: Macmillan Publishing.

አባሪዎች

አንብቦ የመረዳት ፈተና

መመሪያ 1:- የሚከተለውን ምንባብ ካነበባችሁ በኋላ ቀጥለው የሚመጡትን ጥያቄዎች በምንባቡ መሰረት መልሱ::

የፈተናው ዋጋ:- 30 ማርክ

የተፈቀደ ጊዜ:- 1 ሰዓት

የተፈታኙ ተማሪ መለያ ቁ. (ኮድ) -----

ምንባብ አንድ:- ኮምፒውተር

ኮምፒውተር ማለት ጥሬ መረጃን በፍጥነት በመቀበል፣ በማድራጀትና በማቀናበር ለተጠቃሚው አስፈላጊውን መረጃን የሚሰጥ የኤሌክትሮኒክስ መሳሪያ ነው። ስራውን ለማከናወን ደረጃ በደረጃ በመረጃ መዝገቡ ውስጥ በተቀመጠው መረጃ መሰረት የሚቀርቡለትን ትዕዛዞች ተከትሎ ያቀናብራል። እነዚህ ትእዛዞች ጥሬ መረጃን ለመቀበል፣ ጥሬ መረጃን በተወሰነ መመሪያ መሰረት ወደ ጠቃሚ መረጃ ለመለወጥ፣ የተገኘውን ጠቃሚ መረጃ ተጠቃሚውን ሊረዳ በሚችል መልኩ ለማውጣትና ለወደፊት መጠቀሚያነት የተለያዩ ዝርዝር መረጃዎችን በውስጡ ለማቆየት ያስችላሉ።

ኮምፒውተር የሚከተሉትን ዋና ዋና የስራ ተግባራት አሉት፤

- ጥሬ መረጃን ከተጠቃሚው በፅሁፍ ወይም በተለያዩ መልኩ መቀበል፤
- በሚሰጠው መመሪያ ወይም ፕሮግራም መሰረት በተቀበለው ጥሬ መረጃ ላይ አስፈላጊውን ስራ ማከናወን፤
- ውጤቱን በማተም ወይም በምስል መስታወቱ ላይ መግለፅ፤
- የፈለገውን መረጃ ተጠቃሚው ሊረዳው በሚችል መልኩ የተለያዩ ክፍሎች ማቅረብ፤
- መረጃዎችን ለተጨማሪ እና ለወደፊት አገልግሎት ማስቀመጥ፤

በኮምፒውተር ለመጠቀም ወይም የተፈለገውን አገልግሎት ለማግኘት ሁለት ክፍሎችን በተያያዘ መልኩ ማንቀሳቀስ ያስፈልጋል። ለአገልግሎት መስጫነት ከሚያስፈልጉት ሁለት ክፍሎች አንዱ የኮምፒውተር ቁሳዊ አካል ይባላል። ይህ ቁሳዊ አካል ማንኛውም

በአይናችን የምናየውንና የምንዳስሰውን ውጫዊና ውስጣዊ የአካል ክፍሎች የያዘ ነው። የኮምፒውተር ቁሳዊ የአካል ክፍሎች የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. ጥሬ መረጃን ተቀባይ አካል

ለ. መረጃን የማከማቻ ክፍል

ሐ. የቁጥር ቀመር እና የማገናዘቢያ አካል

መ. የመቆጣጠሪያ አካል

ሠ. ውጤትን የመግለጫ አካል

እነዚህ የኮምፒውተር ቁሳዊ የአካል ክፍሎች የተለያዩ አገልግሎቶችን ለማስፈፀም ያስችላሉ።

የኮምፒውተር ሁለተኛው ክፍል የኮምፒውተር ፕሮግራም ይባላል። ማንኛውም የስራ ትዕዛዝ ለኮምፒውተር ከመስጠት በፊት ለሚፈለገው የስራ ዐይነት የተዘጋጀ ፕሮግራም በአንድ ኮምፒውተር ላይ የተጫነ መሆኑን ማረጋገጥ ያስፈልጋል። የሚያስፈልገውን መመሪያ የያዘ ኮምፒውተር በውስጡ የያዛቸውን መመሪያዎች አንድ በአንድ አየተከተሉ ስራን ለማከናወን ያስችላል።

የኮምፒውተር አጠቃቀምና የስራ ባህርያት ሲታሰቡ ሁለት ዐይነት የስራ አፈፃፀም ሊኖር ይችላል። አንደኛው ድግግሞሻዊ የስራ አፈፃፀም ነው። ይህ ድግግሞሻዊ የስራ አፈፃፀም በተዘጋጀ መመሪያ መሰረት የተወሰነ ስራ ማከናወንን የሚጠይቅ ይሆናል። ሌላው ፈጠራዊ የስራ አፈፃፀም ሊባል ይችላል። ይህ ፈጠራዊ የስራ አፈፃፀም ተዘጋጅቶ የተቀመጠ እና ወጥ የሆነ የአሰራር መመሪያ የለውም። ፈጠራዊ የስራ አፈፃፀም ማሰላሰልና ማገናዘብን ይጠይቃል። ኮምፒውተር ለድግግሞሻዊ የስራ አፈፃፀም ኢጋዥ እንዲሆን የተሰራ መኪና ነው። በዚህም መሰረት የሰው ልጅ ኮምፒውተርን ለድግግሞሻዊ ስራዎች ማከናወኛ እየተጠቀመ ረጅም ጊዜና ጉልበቱን ለፈጠራዊ ስራ ማከናወኛ ሊያውለው ይችላል።

ኮምፒውተር ለተለያዩ አገልግሎቶች መጠቀሚያነት እንደሚውሉ ሌሎች መሳሪያዎች ለድግግሞሻዊ ስራ የተፈበረከ መኪና ነው። ኮምፒውተር ራሱን አይመራም። በራሱ

የሚሰራውም አይደለም። ኮምፒውተር የሚሰራው በውስጡ ባስቀመጠው የፕሮግራም መመሪያ ስብስቦች መሰረት ነው። በሰው ጥቃቅን እንቅስቃሴው ትክክለኛ ትዕዛዝና መመሪያ እየተሰጠው በውስጡ በያዘው ፕሮግራም መሰረት አስፈላጊውን ስራ ያከናውናል።

(ምንጭ፣ ዳዊት መርጊያ፣ 1996፣ 25-55። በመጠኑ ተሸሽሎና አጥሮ የተወሰደ)

_____1) የኮምፒውተር ተግባር ያልሆነውን ለይ።

ሀ) ጥሬ መረጃን ከተጠቃሚው በጽሁፍ ወይም በተለያዩ መልኩ መቀበል።

ለ) መረጃን በማደራጀት ለተጠቃሚው ማቅረብ።

ሐ) ጥሬ መረጃን በተወሰነ መመሪያ መሰረት ወደ ጠቃሚ መረጃ መለወጥ።

መ) ክስተቶችንና ክንውኖችን በራሱ መንገድ መዝግቦና አቀናብሮ ማስቀመጥ።

_____2) ማንኛውንም በአይናችን የምናየውንና በእጃችን የምንዳስሰውን ውጫዊና ውስጣዊ የአካል ክፍሎች የያዘ የኮምፒውተር ክፍል ምንድነው?

ሀ) የኮምፒውተር መረጃ አቀናባሪ ለ) የኮምፒውተር ቁሳዊ አካል

ሐ) የኮምፒውተር ፕሮግራም መ) የኮምፒውተር መረጃ ቋት

_____3) በምንባቡ ፍሬ ሃሳብ መሰረት፤ ኮምፒውተር እንደ መኪና (ማሽን) ቢቆጠር፤ ከኮምፒውተሩ ፊትለፊት ተቀምጦ ማናቸውንም ተግባራት የሚያከናውነውን ተገልጋይ ሰው ከሚከተሉት በአንዱ ልንመስለው እንችላለን።

ሀ) የመኪናችን ፍሰት እንደሚያስተናግድ ትራፊክ ፖሊስ

ለ) መዝናኛ ቦታ ላይ ሆኖ ጋዜጣ ወይም ልቦለድ እንደሚያነብ ሰው

ሐ) ቡድኑ ከሌላ ቡድን ጋር የሚያደርገውን ግጥሚያ እንደሚመለከት የእግር ኳስ አሰልጣኝ

መ) መሪውን ጨብጦ ይዞ መኪናይቱን በሚፈለገው አቅጣጫ እንደሚያንቀሳቅስ ሾፌር

_____14) ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ የምንባቡን ዋና ሀሳብ ባጭሩ ይገልጻል።

ሀ) አለምን እንደ አንድ ትንሽ መንደር በቀላሉና በፍጥነት ለማቀራረብ የተቻለው ኮምፒውተር የሚባለው መሳሪያ በመፈልሰፉ ነው።

ለ) የሰውን ልጅ ጊዜና ድካም በማቃለል መረጃን በተቀላጠፈ መንገድ ለመጠቀምና ለማኖር ኮምፒውተር የተባለው መሳሪያ መፈልገፍ የዘመናችን ድንቅ እርምጃ ነው።

ሐ) ኮምፒውተር የሰውን ልጅ አዕምሮ መተካትና የሰውን አስፈላጊነት በማስቀረት ስራን ማቀላጠፍ ያስቻለ የፈጠራ ውጤት ነው።

መ) ኮምፒውተር የሚባለው መሳሪያ መፈልገፍ ለኢንተርኔት ተጠቃሚዎች የመዝናናት ፍላጎት ያበረከተው ፋይዳ ከፍ ያለ በመሆኑ የሚመሰገን ነው።

_____5) በምንባቡ መሰረት እውነት የሆነው የቱ ነው?

ሀ) ኮምፒውተር የሰውን አዕምሮ ተክቶ የሚሰራ ዘመናዊ መኪና ነው።

ለ) ለጥቃቅን እንቅስቃሴው ከተጠቃሚው ትዕዛዝና መመሪያ ሳያስፈልገው ስራውን ያከናውናል።

ሐ) ኮምፒውተር የሚሰራው ሰው ባዘጋጀውና በውስጡ ባስቀመጠው የፕሮግራም መመሪያዎች ስብስብ ነው።

መ) ኮምፒውተር ለድግግሞሻዊ ስራዎች ማከናወኛ አይጠቅምም።

_____6) መረጃን ለተጨማሪ የወደፊት አገልግሎት ማስቀመጥ የሚችለው የኮምፒውተር ክፍል _____ ይባላል።

ሀ) ጥሬ መረጃ ተቀባይ አካል ለ) የመቆጣጠሪያ አካል

ሐ) መረጃ ማከማቻ አካል መ) የቁጥጥር ቀመርና የማገናዘቢያ አካል

_____7) ኮምፒውተር ድግግሻዊ ተግባራትን በቀላሉና በፍጥነት ለማከናወን የሚያስችል መሳሪያ መሆኑ ለተገልጋዩ ምን ጥቅም አለው?

ሀ) ከድህረ ገጽ (ኢንተርኔት) ተጠቃሚው የሚፈልገውን መረጃ አስሶ በክምችት ክፍለ-ማቆየት።

ለ) ተጠቃሚውን ሌሎች በአቅራቢያው ካሉ ኮምፒውተር ተጠቃሚዎች ጋር በቀላሉ እንዲገናኝ እና ሃሳብ ለሃሳብ እንዲለዋወጥ ማድረግ።

ሐ) ጽሁፍ፣ ምስልና ሌሎች መረጃዎችን በፋይሎችና አቃፊዎች ለማስቀመጥ።

መ) የሰው ልጅ ኮምፒውተርን ለድግግሻዊ ሥራዎች እየተጠቀመ ረዥም ጊዜና ጉልበቱን ለፈጠራዊ ሥራ ማከናወኛ ማዋል።

ሀ) የቁጥር ቀመርና የማገናዘቢያ አካል ለ) ጥሬ መረጃ ተቀባይ አካል

ሐ) የመቆጣጠሪያ አካል መ) መረጃን የማከማቻ አካል

_____13) ተጠቃሚው ሊረዳው በሚችል መልኩ የተፈለገውን መረጃ በተለያዩ ክፍሎች የሚያቀርበው የኮምፒውተር አካል _____ ነው።

ሀ) የመቆጣጠሪያ አካል ለ) ጥሬ መረጃ ተቀባይ

ሐ) የቁጥር ቀመርና የማገናዘቢያ አካል መ) ውጤትን መግለጫ አካል

_____14) ከሚከተሉት አንዱ ከኮምፒውተር ጠቀሜታ አይመደብም።

ሀ) መረጃን ለተጨማሪና ለወደፊት አገልግሎት ማስቀመጥ።

ለ) መመሪያ ሳይጠብቅ በተቀበለው ጥሬ መረጃ ላይ አስፈላጊውን ስራ ማከናወን።

ሐ) የተቀበለውን መረጃ ውጤት ማተም ወይም በምስል መስተዋቱ ላይ ማሳየት።

መ) የተፈለገውን መረጃ ተጠቃሚው ሊረዳው በሚችል መልኩ የተለያዩ ክፍሎች ማቅረብ።

_____15) ከዚህ በላይ የቀረበው ምንባብ ለየትኛው የድርሰት አይነት ምሳሌ ሊሆን ይችላል?

ሀ) ለአመዛዛኝ ለ) ለገላጭ

ሐ) ለተራኪ መ) ለሥዕላዊ

መመሪያ 2:- የሚከተለውን ምንባብ ካነበባችሁ በኋላ ቀጥለው የሚመጡትን ጥያቄዎች በምንባቡ መሰረት መልሱ::

ምንባብ ሁለት:- የድርሰት መሰረታዊ ነገሮች

ድርሰት ማለት የታሪክና የተውኔት ጸሐፊዎች፣ ባለቅኔዎች፣ ፈላስፋዎች፣ ተማሪዎች፣ ወዘተ. ሥርዓት ባለው መንገድ የሚጽፉትን ሃሳብ በቋንቋ የመግለጫ ጥበብ ሲሆን፣ ኢልቦለድ ድርሰት በሃቅ ላይ የተመሰረተና እውነትነቱ በመረጃ ሊረጋገጥ የሚችልን ጉዳይ የያዘ ጽሁፍ ነው። ልቦለድ ድርሰት ደግሞ ከደራሲው ምናባዊ አተያይ የሚመነጭን ይዘት ያካተተ፣ ኩሽትና የቋንቋ ውበት ጎልተው የሚታዩበት የፈጠራ ጽሁፍ ነው።

ሕዝቦች በሥልጣኔ በኩል ያደረጉትን ርምጃ ስንመለከት፣ በታሪካቸው ውስጥ የስልጣኔ ዜናና የድርሰት ዜና በቅርብ የተያያዙና የተቆራኙ ሆነው እናገኛቸዋለን። ያለድርሰት ሥልጣኔ የለም። እንደዚሁም ሥልጣኔ በሌላችበት ስፍራ ድርሰት አይገኝም። አንድ ሕዝብ በሥልጣኔ ጎዳና መንዝ ሲጀምር፣ ለህይወቱ ምዕራፎች እልባት ሆነው የሚታዩት ድርሰቶች ናቸው። ለምሳሌ በኢትዮጵያ ታሪክ የእነአፈወርቅ ገብረኢየሱስ፣ ሕሩይ ወልደስላሴ፣ ግርማቸው ተክለሃዋርያት፣ ዮፍታሄ ንጉሴ፣ መንግስቱ ለማ፣ ወዘተ. ድርሰቶች እየተለዩ ለየዘመኑ አካሄድ ምዕራፍ ሆነው ይጠሩበታል። የሕዝቡ መንፈስ አዲስ ዓላማ የሚያገኘው፣ ስሜቱ አዲስ ዝንባሌ የሚፈጥርለት፣ አስተያየቱ አዲስ ግብ የሚወስንለት፣ በጠቅላላው የሕዝቡ ሕይወት አዲስ ትርጉም፣ መንፈሱም አዲስ ንቅናቄ የሚኖረው ፀሐፊዎች በሚያፈሯቸው ድርሰቶች አማካይነት ነው። ከዓለም አገሮች አንዱን ወስደን ፀሐፊዎቹ ያበረከቱባቸውን ሥራዎች ብንሰርዛቸው፣ ይህ የተባለው አገር በቀረው ነገር ብቻ ቢወሰን፣ በዓለም ፊት የሚሰጠው ዋጋ ዝቅተኛ ይሆናል። ለምሳሌ እንግሊዝ በሥልጣኔ በኩል ለዓለም ልታበረክት የምትችለው ገጸበረከት ያለ ሼክስፒር የተሟላ አይሆንም ነበር። በተቀሩትም አገሮች እንደዚሁ ነው።

የአንድ ድርሰት ዋጋ በሦስት ዋና ዋና ነገሮች ላይ ይመሰረታል። እነዚህም አንደኛ የቋንቋ ውበት፣ ሁለተኛ የሀሳቡ ፍሬ ነገር፣ ሦስተኛ ማራኪ የአቀራረብ ዘዴ ናቸው። በድርሰት ሥራ ውስጥ የሚገኙት የቀሩት ዝርዝር ነገሮች ሁሉ ለእነዚህ ሦስት መሰረታዊ ነገሮች እንደ ዘርፎች ሆነው ይቆጠራሉ። የእነዚህን ሦስት ነገሮች ጠባይ ቀጥለን እንመልከት።

አንደኛ የቋንቋ ውበት ብለናል። አንድ ሰው ለቋንቋው ውበት ሊሰጠው የሚችለው ባለሞያ ሲሆን ነው። ይህን የመሰለው ችሎታ ወይም ሞያ የሚገኘው ደግሞ በተሰጥሎ ብቻ ነው። ተሰጥሎም አብሮ ይወለዳል እንጂ በትምህርት ሊያገኙት አይቻልም። ተሰጥሎ ካለ ምናልባት በትምህርትና በልምድ ሊዳብር ይችላል። ተሰጥሎ ከመነሻው በትምህርት ሊገኝ ቢችልም ኖሮ፣ ከየዩኒቨርሲቲው በያመቱ የሚወጡት በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ተማሪዎች ሁሉ ደራሲያን ይሆኑ ነበር። ግን ድርሰት በተሰጥሎ ብቻ የሚገኝ በመሆኑ፣ በየዘመኑ የሚነሱት ደራሲያን ቁጥራቸው በጣም ያነሰ ሆኖ ይገኛል።

የደራሲ ፈጠራ የሚመነጨው ከስሜቱ ነው። የደራሲ ስሜት ተቃኝቶ እንደተቀመጠ በገና ይቆጠራል። የተቃኘ በገና ጥቂት ነገር ሲነካው ድምፅ ይሰጣል፣ ድምፁም ለጆሮ ይጣፍጣል። ደራሲም ስሜቱን እንዲነሳ ለማድረግ ጥቂት ነገር ይበቃዋል። ስሜቱ በተናወጠ ጊዜ በሚያምር ቋንቋ ድምፁን ያሰማል። ስሜቱን የቀሰቀሰውን ጉዳይ የተካተተበት ድርሰት ማራኪነቱ የሚመነጨው ከይዘቱ ጥልቀት ብቻ ሳይሆን፣ ይዘቱ ቅርጽ ይዞ ከሚቀርብበት ቋንቋ ነው። ስሜቱ የተቀሰቀሰ ደራሲ ድምፁን የሚያሰማበት ቋንቋ መሰረትም ቃላት ናቸው። ቃላት ስሜትን በሚያማልል አገላለጽ ሐሳብን ፍንትው አድርገው ለማሳየት ያላቸው ሚና ከፍተኛ ነው። ቋንቋ ለድርሰት ማራኪነትን የሚያስገኘው በጥንቃቄ በተመረጡ ተስማሚ ቃላት ሲከሸን ነው። ይህን እውን ለማድረግ ደግሞ የደራሲው ተሰጥሎ እጅግ አስፈላጊ ነው።

ሁለተኛው የድርሰት መሠረት የሀሳብ ፍሬ ነገር ነው። ማንኛውም ድርሰት በውስጡ ፍሬ ነገር ከሌለው ዋጋው ጎደሎ ይሆናል። አንድ ድርሰት ቋንቋው በጣም ያማረ ሆኖ በውስጡ ቁም ነገር ላይኖርበት ይችላል። የቃላቱ አሰካክ፣ የቋንቋው አጠቃቀም፣ በጠቅላላው የጽሁፉ አቀራረብ ውበት ያለው ሆኖ ሳለ፣ ሀሳቡ ፍሬ የሌለው ባዶ ሆኖ ሲገኝ ድርሰቱን ጎደሎ ያደርገዋል። ይህ ሁለተኛው መሠረታዊ ነገር ከየት ይገኛል? ብዙ በማንበብ፣ ብዙ በማሰብ፣ ብዙ በመመልከት፣ በመድከምና ርባና ያለው ጉዳይ በመፈለግ፣ በአጭሩ በአስተዋይነት ይገኛል። ብዙ ደራሲያን ይህ ችሎታ ስለሚጎድላቸው ድርሰታቸው ለጥቂት ጊዜ ከተወደደ በኋላ፣ ምንም ያህል ሳይቆይ፣ እየተረሳ ሄዶ ጨርሶ ይሞታል። ይህን የመሰለው ድርሰት በወርቅ ቅብ አምሮ በተሰራ፣ ውስጡ ግን ድንጋይ ወይም እንጨት በሆነ የጌጥ ዕቃ ሊመሰል ይችላል። በዚህ አይነት የተሰራ ጌጥ ሁሉ ከላይ ያለው የሚያብረቀርቅ

ሐ) የቋንቋ ውበት፣ የሐሳብ ፍሬ ነገር እና ማራኪ የአቀራረብ ዘዴ

መ) ዓላማ፣ ተሰጥቶ እና የደራሲነት ስሜት

-----5) በምንባቡ መሰረት፣ አንድ ሰው ለቋንቋው ውበት ሊሰጠው የሚችለው ምን ሲሆን ነው?

ሀ) ፈላስፋ ለ) ዜና አቅራቢ ሐ) ባለሞያ መ) ገፀ ባህሪ

-----6) በምንባቡ ውስጥ የጸሐፊው ግምታዊ አስተያየት የቀረበው ምን ላይ ነው?

ሀ) ተሰጥቶው ካለ ምናልባት በትምህርትና በልምድ ሊዳብር ይችላል።

ለ) ተሰጥቶ ከመነሻው በትምህርት ሊገኝ ቢችልም ኖሮ፣ ከየዩኒቨርሲቲው በያመቱ የሚወጡት በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ተማሪዎች ሁሉ ደራሲያን ይሆኑ ነበር።

ሐ) ድርሰት በተሰጥቶ ብቻ የሚገኝ በመሆኑ፣ በየዘመኑ የሚነሱት ደራሲያን ቁጥራቸው በጣም ያነሰ ሆኖ ይገኛል።

መ) የደራሲ ፈጠራ የሚመነጨው ከስሜቱ ነው።

-----7) «የደራሲው ተሰጥቶ እጅግ አስፈላጊ ነው» የተባለበትን ምክንያት በተጨማሪም የሚያመለክተው፣

ሀ) አንድ ድርሰት ቋንቋው በጣም ያማረ ሆኖ በውስጡ ቁም ነገር ላይኖርበት ስለሚችል ነው።

ለ) ቋንቋ ለድርሰት ማራኪነትን የሚያስገኘው በጥንቃቄ በተመረጡ ተስማሚ ቃላት ሲከሸን ስለሆነ ነው።

ሐ) ማራኪ የአቀራረብ ዘዴ የሌለው ድርሰት ጨርሶ ባይሞትም እንኳ ጉድለቱ ዋጋውን በጣም ሊቀንሰው እንደሚችል ስለሚታመን ነው።

መ) የድርሰት ዜናና የሥልጣኔ ዜና በቅርብ የተያያዙና የተቆራኙ ሆነው ስለሚገኙ ነው።

-----8) በምንባቡ ውስጥ፣ ብዙ በማንበብ፣ ብዙ በማሰብ፣ ብዙ በመመልከት፣ በመድከምና ርባና ያለው ጉዳይ በመፈለግ ይገኛል፣ ተብሎ በጸሐፊው የተጠቀሰው ጉዳይ ምንድነው?

ሀ) ተሰጥቶ ለ) ማራኪ የአቀራረብ ዘዴ

ሐ) የድርሰት የሐሳብ ፍሬ ነገር መ) የቋንቋ ውበት

-----9) የድርሰትንና የሥልጣኔን ግንኙነት አስመልክቶ ተጠየቃል የሆነው ከሚከተሉት የትኛው ነው?

ሀ) ድርሰትና ስልጣኔ በጥብቅ የተሳሰሩ አይደሉም።

ለ) ሥልጣኔ በሌለበት አገር ድርሰት ይገኛል።

ሐ) ሕዝቦች በሥልጣኔ በኩል ያደረጉት ርምጃ የድርሰት አስተዋጽኦ ያረፈበት ነው።

መ) ያለ ድርሰት ሥልጣኔ ባለመኖሩ ሕዝቦች በሥልጣኔ ጎዳና መጓዝ ጀምረዋል።

-----10) ከሚከተሉት ሀሳቦች አንዱ በምንባቡ መሰረት ስህተት ነው።

ሀ) የሕዝብ መንፈስ አዲስ ዓላማ የሚያገኘው በድርሰት አማካይነት ነው።

ለ) ድርሰት ለሕዝብ ስሜት አዲስ ዝንባሌ ይፈጥራል።

ሐ) የሕዝብ ህይወት አዲስ ትርጉም እንዲያገኝና አስተያየቱ አዲስ ግብ እንዲይዝ የሚያደርገው ከድርሰት ይልቅ ሙዚቃ ነው።

መ) ድርሰት አንድ ሕዝብ በሥልጣኔ መጓዝ ሲጀምር ለህይወቱ ምዕራፎች እልባት ይፈጥርለታል።

-----11) ከሚከተሉት ድርሰትን የሚመለከቱ አገላለጾች ትክክለኛ ያልሆነው የቱ ነው?

ሀ) ማንኛውም ድርሰት ተሰጥቶ ባላቸው ደራስያን እስከተጻፈ ድረስ የሚከተለው የአፃፃፍ ሥርዓት ባይኖረውም ግድ የለም።

ለ) ማንኛውም ድርሰት በቋንቋ አማካይነት ሐሳብን የመግለጫ ሳይንስ ነው።

ሐ) ድርሰት ኢልቦለድና ልቦለድ በሚባሉ አበይት ዘርፎች ይከፈላል።

መ) ኢ-ልቦለድ ድርሰት ሁሉ ኩሽትና የቋንቋ ውበት ጎልተው ይታዩበታል።

-----12) የኢልቦለድንና ልቦለድ ድርሰት ልዩነት አስመልክቶ ቀጥሎ ከቀረቡት አስተያየቶች ትክክለኛው የትኛው ነው?

ሀ) ኢልቦለድና ልቦለድ ድርሰትን አንድ የሚያደርጋቸው ሁለቱም በቋንቋ አማካይነት መቅረባቸው ነው።

ለ) ምናባዊ ፈጠራ በልቦለድም በኢልቦለድም ውስጥ ይገኛል።

ሐ) ኢልቦለድ በአፍ የሚተረክ የሥልጣኔ ዜና ሲሆን፣ ልቦለድ በጽሁፍ የሚቀርብ በመሆኑ ይለያያሉ።

መ) ኢልቦለድ እውነትነቱ በመረጃ ተደግፎ ሲቀርብ ልቦለድ ግን ከደራሲው ምናባዊ አተያይ የፈለቀ ፈጠራ በመሆኑ ይለያያሉ።

-----13) ከሚከተሉት ጉዳዮች መካከል እንደ ድርሰት መሰረታዊ ነገር የማይቆጠረው የትኛው ነው?

ሀ) ተሰጥቶ ለ) አንባቢ ሐ) ጭብጥ (መልዕክት) መ) የአፃፃፍ ስልት

-----14) በምንባቡ መሰረት ስህተት የሆነው ሐሳብ የትኛው ነው?

ሀ) የድርሰት ሞያ የሚገኘው በተሰጥቶ ብቻ ነው።

ለ) የድርሰት ተሰጥቶ አብሮ ይወለዳል።

ሐ) የድርሰት ችሎታ በትምህርትና በልምድ ሊዳብር ይችላል።

መ) ዩኒቨርሲቲዎች በየአመቱ በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ደራሲያንን ያፈራሉ።

-----15) አንድ ደራሲ ስሜቱ በተናወጠ ጊዜ በሚያምር ቋንቋ ድምፁን ያሰማል ሲል ምን ማለቱ ነው?

ሀ) ደራሲው የተለየ ገፀ ባህርይን ወክሎ ብቅ ይላል ማለቱ ነው።

ለ) እንደ እብድ በየጎዳናው ብቻውን እያወራ ይሄዳል ማለቱ ነው።

ሐ) መፃፍ ከመጀመሩ በፊት በደስታ ያንጎራጉራል ማለቱ ነው።

መ) በውብ ቋንቋ መፃፍ ይጀምራል ማለቱ ነው።

አቀላጥፎ የማንበብ ፈተና

የጋንዲ መምህራን ከነበሩት ሰዎች መካከል ፕሮፌሰር ፒተርስ አንዱ ነበሩ። ፕሮፌሰሩ ጋንዲ እንደሌሎቹ ተማሪዎች ስለማያገባድድላቸውና በክፍል ውስጥም በጥያቄ ስለሚያፋጥጣቸው አጥብቀው ይጠሉት ነበር። አንድ ቀን እንዲህ ሆነ። በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ካለ ካፍቴሪያ ፕሮፌሰሩ ምሳቸውን በመመገብ ላይ ሳሉ ጋንዲ ካልጠፋ ቦታ የምሳ ሰህኑን ይዞ ፕሮፌሰሩ አጠገብ ተቀመጠ። በዚህ ጊዜ ፕሮፌሰር ፒተርስ በግልምጫ አንስተው ካፈረጡት በኋላ፣ በንቀት አነጋገር፣ «ስማ አሳማና እርግብ በጋራ መመገብ እንደማይችሉ የገባህ አልመሰለኝም» አሉት። ይህን ጊዜ ጋንዲ ምን ቢል ጥሩ ነው? «እውነት ብለዋል ጌታዬ! እርግቧ መብረር ሳያዋጣት አይቀርም።» ብሎ በፍጥነት በመነሳት ቦታ ቀይሮ ተቀመጠ።-----//-----

(80 ቃላት)

አባሪ ሦስት

አንብቦ የመረዳት እና የማንበብ ፍጥነት ፈተና ውጤት ማጠቃለያ ሰንጠረዥ

1. አንብቦ የመረዳት የፈተና አንድ ወጤት ከ30 ማርክ

የተማሪው ኮድ	ከ30
01	23
02	23
03	25
04	25
05	24
06	26
07	25
08	24
09	15
10	25
11	23
12	23
13	17
14	19
15	20
16	18
17	20
18	26
19	24
20	26
21	27
22	24

23	28
24	20
25	19
26	21
27	20
28	16
29	20
30	25
31	24
32	23
33	25
34	24
35	24
36	23
37	27
38	26
39	18
40	24
41	24
42	25
43	22
44	20
45	21
46	27
47	24
48	26

49	23
50	26
51	21
52	19
53	21
54	27
55	20
56	20
57	26
58	27
59	24
60	25
61	21
62	28
63	24
64	19
65	22
66	22
67	20
68	21
69	22
70	21
71	28
72	26
73	25
74	27

75	24
76	20
77	24
78	21
79	21
80	25

2. አንብቦ የመረዳት የፈተና ሁለት ወ.ጤት ከ30 ማርክ

የተማሪው ክፍል	ከ30
01	25
02	24
03	26
04	25
05	24
06	27
07	26
08	25
09	15
10	26
11	24
12	23
13	16
14	19
15	20
16	18
17	21

18	27
19	25
20	26
21	27
22	24
23	29
24	20
25	19
26	21
27	20
28	17
29	20
30	26
31	25
32	23
33	25
34	24
35	24
36	23
37	28
38	26
39	18
40	25
41	24
42	25
43	22

44	21
45	21
46	28
47	24
48	27
49	23
50	26
51	21
52	19
53	21
54	28
55	20
56	20
57	26
58	27
59	24
60	26
61	21
62	29
63	24
64	19
65	22
66	22
67	20
68	21
69	22

70	21
71	29
72	26
73	25
74	28
75	24
76	20
77	24
78	21
79	21
80	25

3. የማንበብ ፍጥነት ፈተና አንድ ወጤት ከ20 ማርክ

የተማሪው ኮድ	በትክክል የተነበበ ከ20 ማርክ
01	15
02	14
03	16
04	15
05	14
06	17
07	16
08	18
09	15
10	18
11	14

12	15
13	16
14	10
15	20
16	11
17	13
18	18
19	17
20	16
21	19
22	16
23	20
24	10
25	12
26	14
27	15
28	11
29	15
30	16
31	17
32	16
33	18
34	17
35	17

36	16
37	20
38	20
39	12
40	16
41	15
42	18
43	17
44	15
45	16
46	20
47	18
48	20
49	17
50	20
51	14
52	10
53	13
54	20
55	16
56	15
57	19
58	20
59	17

60	19
61	13
62	20
63	15
64	11
65	14
66	15
67	15
68	14
69	15
70	16
71	20
72	20
73	18
74	20
75	16
76	15
77	16
78	14
79	14
80	16

4. የማንበብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ወጮት ከ20 ማርክ

የተማሪው ኮድ	በትክክል የተነበበ ከ20 ማርክ
01	15
02	15
03	17
04	15
05	15
06	18
07	16
08	19
09	15
10	19
11	15
12	15
13	16
14	11
15	20
16	12
17	14
18	18
19	18
20	16
21	19
22	17

23	20
24	11
25	12
26	14
27	15
28	11
29	15
30	16
31	17
32	16
33	18
34	17
35	18
36	16
37	20
38	20
39	13
40	16
41	15
42	18
43	17
44	16
45	16
46	20

47	18
48	20
49	17
50	20
51	14
52	10
53	13
54	20
55	16
56	16
57	19
58	20
59	17
60	19
61	13
62	20
63	15
64	12
65	14
66	15
67	16
68	15
69	15
70	16

71	20
72	20
73	19
74	20
75	16
76	15
77	16
78	14
79	15
80	17

አባሪ አራት

እስታቲስቲካዊ ውጤቶች መግለጫ

አንብቦ የመረዳት ፈተና አንድ ውጤት እስታቲስቲካዊ ልኬት

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
15.00	1	1.3	1.3	1.3
16.00	1	1.3	1.3	2.5
17.00	1	1.3	1.3	3.8
18.00	2	2.5	2.5	6.3
19.00	4	5.0	5.0	11.3
20.00	10	12.5	12.5	23.8
21.00	9	11.3	11.3	35.0
Valid 22.00	4	5.0	5.0	40.0
23.00	7	8.8	8.8	48.8
24.00	14	17.5	17.5	66.3
25.00	10	12.5	12.5	78.8
26.00	8	10.0	10.0	88.8
27.00	6	7.5	7.5	96.3
28.00	3	3.8	3.8	100.0
Total	80	100.0	100.0	

Statistics

Reading comprehension exam 1

N	Valid	80
	Missing	0
Mean		22.9750
Std. Error of Mean		.33041
Median		24.0000
Mode		24.00
Std. Deviation		2.95526
Minimum		15.00
Maximum		28.00
Percentiles	6.6666667	18.4000

13.33333333	20.0000
20	20.0000
25	21.0000
26.66666667	21.0000
33.33333333	21.0000
40	22.4000
46.66666667	23.0000
50	24.0000
53.33333333	24.0000
60	24.0000
66.66666667	25.0000
73.33333333	25.0000
75	25.0000
80	26.0000
86.66666667	26.0000
93.33333333	27.0000

አንብቦ የመረዳት ፈተና ሁለት ውጤት እስታቲስቲካዊ ልኬት

Reading comprehension exam 1

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
15.00	1	1.3	1.3	1.3
16.00	1	1.3	1.3	2.5
17.00	1	1.3	1.3	3.8
18.00	2	2.5	2.5	6.3
19.00	4	5.0	5.0	11.3
20.00	8	10.0	10.0	21.3
21.00	11	13.8	13.8	35.0
22.00	4	5.0	5.0	40.0
23.00	4	5.0	5.0	45.0
24.00	12	15.0	15.0	60.0
25.00	10	12.5	12.5	72.5
26.00	10	12.5	12.5	85.0
27.00	5	6.3	6.3	91.3
28.00	4	5.0	5.0	96.3
29.00	3	3.8	3.8	100.0
Total	80	100.0	100.0	

Statistics

Reading comprehension exam 1

N	Valid	80
	Missing	0
Mean		23.2875
Std. Error of Mean		.35720
Median		24.0000
Mode		24.00
Std. Deviation		3.19491
Minimum		15.00
Maximum		29.00
Percentiles	6.66666667	18.4000
	13.33333333	20.0000
	20	20.0000
	25	21.0000
	26.66666667	21.0000
	33.33333333	21.0000
	40	22.4000
	46.66666667	24.0000
	50	24.0000
	53.33333333	24.0000
	60	24.6000
	66.66666667	25.0000
	73.33333333	26.0000
	75	26.0000
	80	26.0000
86.66666667	27.0000	
93.33333333	28.0000	

የማንበብ ፍጥነት ፈተና አንድ ውጤት እስታቲስቲካዊ ልኬት

reading speed test 1

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
10.00	3	3.8	3.8	3.8
11.00	3	3.8	3.8	7.5
12.00	2	2.5	2.5	10.0
13.00	3	3.8	3.8	13.8
14.00	9	11.3	11.3	25.0
15.00	14	17.5	17.5	42.5
16.00	15	18.8	18.8	61.3
17.00	8	10.0	10.0	71.3
18.00	7	8.8	8.8	80.0
19.00	13	16.3	16.3	83.8
20.00	3	3.8	3.8	100.0
Total	80	100.0	100.0	

Statistics

reading speed test 1

N	Valid	80
	Missing	0
Mean		16.0125
Std. Error of Mean		.29846
Median		16.0000
Mode		16.00
Std. Deviation		2.66954
Minimum		10.00
Maximum		20.00
	6.66666667	11.0000
	13.33333333	13.0000
	20	14.0000
	25	14.2500
	26.66666667	15.0000
	33.33333333	15.0000
	40	15.0000
	46.66666667	16.0000
Percentiles	50	16.0000
	53.33333333	16.0000
	60	16.0000
	66.66666667	17.0000
	73.33333333	18.0000
	75	18.0000
	80	18.8000
	86.66666667	20.0000
	93.33333333	20.0000

የማንበብ ፍጥነት ፈተና ሁለት ውጤት እስታቲስቲካዊ ልኬት

reading speed test 2

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
10.00	1	1.3	1.3	1.3
11.00	3	3.8	3.8	5.0
12.00	3	3.8	3.8	8.8
13.00	3	3.8	3.8	12.5
14.00	5	6.3	6.3	18.8
15.00	16	20.0	20.0	38.8
16.00	15	18.8	18.8	57.5
17.00	8	10.0	10.0	67.5
18.00	7	8.8	8.8	76.3
19.00	13	16.3	16.3	83.8
20.00	6	7.5	7.5	100.0
Total	80	100.0	100.0	

reading speed test 2

N	Valid	80
	Missing	0
Mean		16.3000
Std. Error of Mean		.28485
Median		16.0000
Mode		15.00
Std. Deviation		2.54777
Minimum		10.00
Maximum		20.00
Percentiles	6.6666667	12.0000
	13.33333333	13.8000
	20	15.0000
	25	15.0000
	26.6666667	15.0000
	33.33333333	15.0000

40	16.0000
46.66666667	16.0000
50	16.0000
53.33333333	16.0000
60	17.0000
66.66666667	17.0000
73.33333333	18.0000
75	18.0000
80	19.0000
86.66666667	20.0000
93.33333333	20.0000

የአንብቦ መረዳት ፈተና አንድ እና የማንበብ ፍጥነት ፈተና አንድ የፒርሰን ተዛምዶ እስታቲስቲካዊ ልኬት

Correlations

		Reading comprehension test 1	Reading speed test 1
Reading comprehension test 1	Pearson Correlation	1	.775**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	80	80
Reading speed test 1	Pearson Correlation	.775**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	80	80

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

የአንብቦ መረዳት ፈተና ሁለት እና የማንበብ ፍጥነት ፈተና ሁለት የፒርሶን ተዛምዶ እስታቲስቲካዊ ልኬት

Correlations

		Reading comprehension test 1	Reading speed test 1
Reading comprehension test 1	Pearson Correlation	1	.767**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	80	80
Reading speed test 1	Pearson Correlation	.767**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	80	80

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).